

Eesti Päevaleht

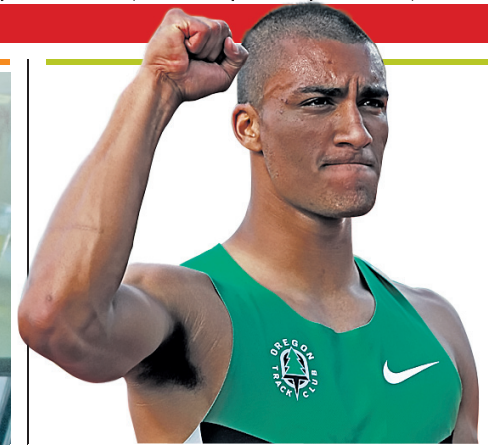
HIND EESTIS 1,15 EURO | VÄLISMAAL 2,10 EURO | NR 164 | TEISIPÄEV, 17. JUULI 2012

ajaleht.epl.ee

Foto: Vallo Kruuser

Hooldajad joovad ja varastavad

Hooldekodudes on suur kaadri voolavus, töötaja lahkumise põhjuseks on sageli hooldushaigla elanike halb kohtlemine, kliendi ja tööandja tagant varastamine või tööluus. Haritud ja kvalifitseeritud tööjõudu ei võimalda jällegi palgata töö eest makstav liiga väike palk. Riigikogul on plaanis hakata hooldusasutuste teenuste kvaliteeti arutama sel sügisel. lk 2-3

Olümpial on kullasoosik

Maailmarekordi omanikul kümnevõistlejal Ashton Eatonil on Londoni olümpial konkurentide ees kindel edumaa. Eaton näitas katsevõistlustel meistriklassi. lk 16

Toots ja Kiir taas laval

Palamusel mängitakse „Nõiutud kevadet”. Tüki autori Toomas Suumani sõnul pajatab lugu Lutsu siseheitlustest ja halastamatust enesekriitikast. lk 13

Riigikogu läks remonti

Riigikogu saab vana ja amortiseerunud hääletussüsteemi asemele uue, mis maksab ligi 195 000 eurot. lk 7

TEGI AVARII. POLITSEI TUVASTAS JOOBE.

Väitis küll, et võttis ainult ühe klaasi 2 tundi tagasi, aga igas ajalehes-ajakirjas kirjutati – ROOLIJOODIK! See kuulsus ei kesta vaid 15 minutit, see saadab Sind kogu elu! Ei päästa Sind ei ussirohi ega püssirohi ega... partei.

ET NII EI LÄHEKS, SIIS ENNE SÖITMA ASUMIST KONTROLLI!

KUST SAAB?

- * Kõikidest Rovico esindustest
 - * E-poest www.ALKOMEETER.com
 - * Statoili jaamadest (AlcoscanSecret)
 - * Euronicsi kodutehnika poodidest
 - * apteekidest
- ja veel 400 müügikohast üle Eesti

Kõik alkomeetritest ja narkotestidest!

Üleriigiline INFOTELEFON
6515070

Tallinn - Delta Plaza 11.korrusel E-R 12-18
Tartu - Sepa Keskus Turu 45-B E-R 9-17
Rakvere - Põhjakeskus 1k. T-L 10-18

www.ALKOMEETER.com

Alcoscan® Secret

Keskklassi alkomeeter.
Stiilne ja diskreetne.
Hind vaid al. 115 €

Alcoscan®2700

Soodsaim korralik alkomeeter.
Lihtne ja kiire kasutada.
Hind vaid al. 45 €

JUHTKIRI

Inimlikumat hoolekannet

Mida noorem inimene, seda suurema tõenäosusega ootab teda vanas eas – kui praegu valitsevad rahvastiku- ja elulaadisuundumused jätkuvad – elu hooldekodus. Rohkem vanu ja vähem noori, peale selle pingeline palgatöö, mis ei lase inimestel endil oma vanaks ja pöduraks jäänud pereliikmete eest hoolt kanda isegi siis, kui väga tahaks. Praegu on Eesti hooldekodudest tulevad teated kaugel rõõmustavatest: liiga sageli kuuleb kaebusi hooldatavate täiesti jubedast kohtlemisest. Hooldekodudeks kasutatavad hooned on suurelt jaolt korda tehtud, aga mida neis nüüd sageli napib isegi silmatorkavamalt kui varem, on inimlik soojus. Peamine põhjus on see, et hooldekodudesse värvatakse tööle inimesi tänavalt. Kui hooldekodude töötajatele kehtestada kutsestandardid ja nõuda neilt vähemalt rakenduslikku kõrgharidust nagu praegu lasteaiaõpetajatelt, meditsiiniõdedelt, päästajatelt ja politseinikelt, siis muutuks hooldatavate kohtlemine arvatavasti paremaks. Samal ajal muudab nimetatud nõuete kehtestamine raskemaks sobiva tööjõu leidmise, sest hooldekodudes makstakse tagasihoidlikku palka. Tõsi, ka lasteaednike palk on madal ja politseinike

Hooldekodudest

Mõningast kasu võib tõusta avalikult jälgitavate hindamiskriteeriumide kehtestamisest.

oma pole kiita, kuid vähemasti on nende ametite prestiiž kõrgem. Omal jõul mitte toime tulevate vanade inimeste eest hoolitsemine ei kuulu paraku meeldivate tööde hulka. AS-i Hoolekandeteenused juhivad usuvad, et tööjõuprobleemi võiks leevendada hooldekodude kolimine suurematesse keskustesse, kus elab rohkem inimesi – potentsiaalset tööjõudu. Ent sellegi abinõu puhul on mündil teine külg: keskustes on töötajatel rohkem võimalusi ka muud tööd leida, mis tähendab, et kolimise tagajärg võib olla tööjõu niigi suure voolavuse kasv. Mõningast kasu võib tõusta hooldekodudele avalikult jälgitavate hindamiskriteeriumide kehtestamisest. Praegu ei ole hooldekoduteenust otsival inimesel hõlbus saada ülevaadet, millised hooldekodud pakuvad paremat teenust. Ühtlasi puudub hooldekodudel seetõttu oluline parema tulemuse nimel pingutama sundiv stiimul. Rohkem tuleks asjaosalistel mõelda ja rõhuda ka lihtsale inimlikkusele. See puudutab hooldajate suhtumist hooldatavatesse – viletsa palgaga võib vabandada väikest laiskust, aga väike palk ei saa õigustada täielikku hoolimatust ega julma suhtumist –, aga ka hooldatavate ja nende omaste käitumist hooldajatega. Hüppelist ja kiiret hooldeteenuste paranemist ei ole kahjuks reaalne loota, aga suur asi oleks, kui edasimineku toimuks kas või sammhaaval. ●

REPLIIK

Euroga ja eurota

Eestis ei tohi öelda, et euro tõstis hinda. Veel teame me päris kindlasti, et euroalasse kuulumata oleks meie elu olnud hullem. Mitte et krooni tagasitoomine kuidagi mõistlik oleks, aga... kuidas tegelikult lood on? Eurostati värsked andmed näitavad, et aastane inflatsioon oli Eestis natuke kiirem kui Poolas, kus eurot pole. Ja ligi kaks protsenti kiirem kui Leedus ning üle kahe korra kiirem kui Lätis. Meie inflatsioon oli 4,4 protsenti ja lätlastel 2,1 protsenti. Neil ka eurot pole. Meie majanduskasv oli mullu natuke kiirem, tänavu on nende puhul ootused pisut suuremad. Nii et majanduskasvu mõttes on väike vahe meie kasuks, hinnatõusu puhul meie kahjuks. ● Priit Simson

Lk 4: Andres Aru: ka tegevusloata lapsehoidja vastutab lapse eest.
Lk 5: Asko Künnap ja Eesti logo: kas võidak mõistus või jonn?

POSITIIVNE IIVE

Juunis registreeriti 1186 sündi, neist 617 poisslast ja 569 tütarlast. Populaarsemad esinimed poistele olid Markus ja Artjom, tüdrukutele Lisandra ja Diana. Surmasid registreeriti 1119. **EPL**

INFLATSIOON EUROALA KÕRGEIM

Euroala aastane inflatsioon püsis juunis maikuu tasemel ning oli 2,4 protsenti, kogu Euroopa Liidu inflatsioon oli 2,6 protsenti. Euroala riikidest on inflatsioon endiselt kõrgeim

Eestis, kogu liidus oleme samuti esirinnas. Meist eespool on Ungari 5,6 protsendiga, järgnevad Eesti ja Malta 4,4 protsendiga. Inflatsioon oli madalaim Rootsis (0,9 protsenti). **ERR**

Hooldekodu juha

Ettevõtte juhatuse liige tunnistab töötajate sigadusi. **Riigikogulane lubab** hoolekandeteenust viimaks reformida. **Tõendamata juhtum:** sanitar peksis hooldatava surnuks.

Kadri Paas
vabakutseline ajakirjanik

Hooldekodude töötajad varastasid, petsid, jõid või käitusid hoolealustega halvasti – need sõnad ei pärine mõne hoolealuse tigidalt omakselt, vaid Eesti riigile kuuluva Hoolekandeteenused AS-i juhatuse liikmelt Toomas Jõgevalt. Ta viitab oma firma töötajatele, kellega mullu tööleping lõpetati.

AS Hoolekandeteenused tegeleb peaasjalikult psüühiliste erivajadustega täiskasvanutele hoolduse pakkumisega. Praegu on ettevõttel üle Eesti ligikaudu 2300 klienti, kel tuleb teenuse eest välja käia sadu eurosid kuus. Firma kuulub täielikult sotsiaalministeeriumile ehk Eesti riigile.

Ettevõtte mulluses aastaaruandes on kirjas, et kaadri voolavus oli aastaga 15 protsenti. Niisiis kui eelmisel aastal töötas seal keskmiselt 1034 inimest, siis ametit pidi neist erinevatel põhjustel vahetama umbes 155.

Jõgeva rääkis, et ligi poolel lahkumised sõlmiti poolte kokkuleppel. Lahkumise põhjuseks oli enamasti töökohustuste rikkumine, mis väljendus Jõgeva sõnul töökohale sobimatus ehk kliendiga ebasobivas suhtlemises või käitumises, usalduse kaotuses ehk ettevõtte või kliendi varaga seotud varguses või pettuses ning tööle mitteilmumises ehk lihtsalt

Psüühiliselt haigetega võetakse tegelema vastava kvalifikatsioonita töötajaid.

joomisest tingitud tööluusis. Aga töötajaid lahkus või sunniti lahkuma ka muudel põhjustel: töö ümberkorraldamisest tulenevate koondamiste, töötaja haridusnõuetele mittevastavuse ja tervisliku seisundi tõttu.

Ettevõtte aruandest ilmneb veel, et kaadri voolavus puudutab pigem madalama astme töötajaid: 2011. aastal ei lahkunud töölt ükski hooldekodu juht ja ka vanemtegevusjuhendajatest lahkus vaid kaks.

Kuni 510 eurot kuus

Jõgeva ei salga kaadri voolavust kommenteerides, et alati ei olegi hooldekodudesse kusagilt haritud ja kvalifitseeritud personali võtta. „Uue halduspersonali leidmine on loomulikult lihtsam kui uute klienditeenindajate leidmine, kusjuures võimalused erinevad oluliselt ka piirkonniti. Suurema osa klienditeenindajaid, kes meile tööle tulevad, koolitame klienditööks välja kas ise või läbi koolituste,” andis juhatuse liige mõista, et sisuliselt võetakse psüühiliselt haigete inimestega tegelema vastava kvalifikatsioonita töötajaid.

Töenäoliselt ei soosi haritud tööjõu palkamist hooldekodude palk. Riigile kuuluv äriühing maksab näiteks puudega inimestega tegelevatele töötajatele kuni 510 eurot kuus. „Klienditeenindajate töötasu sõltub nii töötaja kogemustest psüühilise erivajadusega inimesega töötamisel kui ka omandatud kompetentsusest, sealhulgas haridusnõuetele vastavus, ning ametiastmest. Keskmise palga vahemikud erinevates üksustes on 460–510 eurot,” selgitas Jõgeva.

Haldustöötajate keskmine palk sõltub töötaja ametikohast. „Meil on tööl näiteks kokad, katlakäitlejad, hooldusmeistrid, puhastusteenindajad, valvurid jne. Keskmine palk on haldustöötajatel vahemikus 380–500 eurot,” ütles ta.

AS-i Hoolekandeteenused juhatuse esimehe Maarja Mändmaa kuupalk on seevastu näiteks 3700 eurot. Firma aruandest jäi silma, et juhatuse liikmetele makstud tasu

PANE TÄHELE

Töölepingujärgse töö eest maksti tulemustasu

AS-i Hoolekandeteenused 2011. aasta aruandest jäi silma juhatuse liikmetele makstud tasu suurus ja selle kasv võrreldes 2010. aastaga. Mullu oli see 123 842 eurot, tunamullu 89 077 eurot. Juhatuse liikme Toomas Jõgeva selgituse järgi mõjutas seda kõige rohkem asjaolu, et 2010. aasta esimeses pooles töötas ettevõttes kaks, aga alates juulist kolm juhatuse liiget.

Mis puudutab tulemustasusid, siis nende maksmist ettevõtte kahele nõukogu liikmele kahe kuupalga ulatuses selgitas riigifirma nõukogu esimees Sirlis Sõmer-Kull niimoodi: „Nõu-

kogu pidas oluliseks, et hoolimata kriitilistest aegadest on asutus täitnud äriplaanis toodud eesmärgid.”

„Lisaks on täiendavalt oluliselt panustatud raske ja pikaajalise psüühikahäirega olulise tööväime kaotusega isikute tööhõive parandamisse. Kuna tegemist on keerulise sihtgrupiga, siis neile töövõimaluste otsimine ja loomine väljaspool aktsiaseltsi tegevust on oluline saavutus. Samuti on panustatud oluliselt teenuste kvaliteeti, asutus on omandanud EQUASS-i kvaliteedimärgi,” kommenteeris Sõmer-Kull, millistel põhjustel tulemustasusid maksti.

SELTŠ VÕTTIS VASTU KOLM KEELEUUENDUST

Emakeele keeleseltsi toimikond võttis vastu kolm olulist õigekirjaotsust.

Kui varem võis ajaloosündmusi kirjutada kas läbivalt suure tähega, kasutada suurtähte esi-

meses sõnas või puhtakujulise nimetusena kirjutada kõik sõnad väikse algustähega, välja arvatud nimed, siis edaspidi võib ajaloosündmused, ajastud jms nimetused kirjutada väikese algustähe-

ga, välja arvatud neis sisalduvad nimed: „külm sõda”, „jüriöö ülestõus”, „Tartu rahu”.

Teine otsus puudutas määrsõnade kokku- ja lahkukirjutamist. Nüüd võib kirjutada kokku mää-

sõnaühendeid, mida juba pikka aega on tegelikult kokku kirjutatud, kuid mis seni olid koolitöös vead. Sõnadeks, mida edaspidi võib kokku kirjutada, on näiteks „kasvõi” „justnagu” ja „mistahes”.

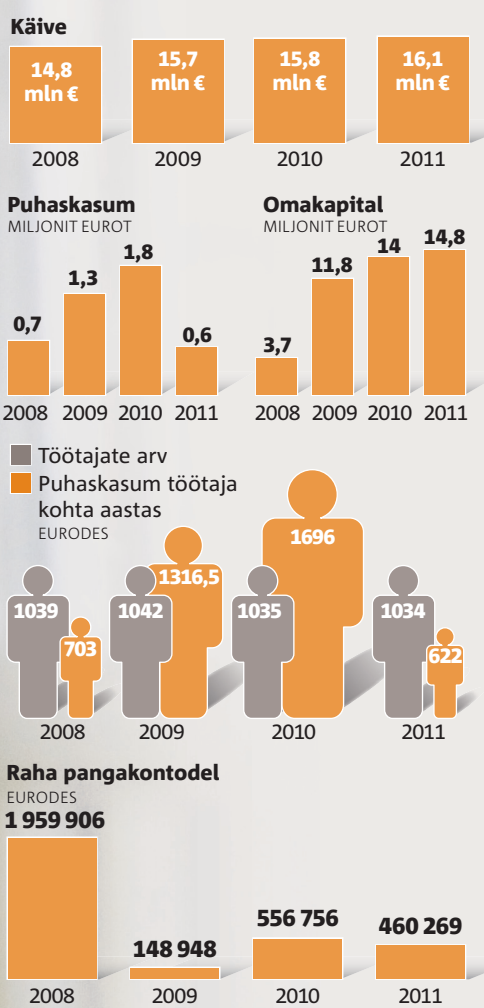
Leebemaks muutus ka sõna „võib-olla” kirjutamise viis – varem nõutud sidekriips pole enam kohustuslik ja lubatud on sõna kokku kirjutada ka ilma selleta – „võibolla”. Delfi

tuse liige: meil varastati, joodi ja käituti klientidega halvasti

Tulus hooldusäri

AS-i Hoolekandeteenused viimaste aastate majandusaruannetest selgub, et riigile kuuluv ettevõtte teenib korralikku kasumit.

aastaga suurenes: mullu oli see 123 842 eurot, tunamullu 89 077 eurot.

Eesmärgiks lugupidamine

Hoolekandeteenused AS-i nõukogu esimees on sotsiaalministeeriumi ametnik Sirliis Sõmer-Kull. Temagi ei leidnud, et 15-protsendiline kaadrivoolavus oleks midagi ennekuulmatut. „Kui vaadata maailma praktikat, siis sel-

kahjuks ka töötajate ebaetiline või ebaprofessionaalne käitumine. Eesmärk on, et AS-is Hoolekandeteenused töötavad ainult kliendist lugupidavad töötajad, kes teevad kvaliteetset tööd,” kommenteeris ta.

Sõmer-Kulli väitel on ettevõtte püüdnud personalipoliitika kaudu luua motivatsioonisüsteemi, mille hulgas erinevad palgatasemed ja lisatasu maksmise võimalused. „Kind-

lasti aitab palgatõus ka. Selleks vahendite leidmiseks on oluline mõelda, kuidas teenust innoveerida, et ettemääratud piirhindade raames saada hakkama üha

suureneva palgatõusu survega. Kuid üks oluline personali värbamise ja voolavuse mõjutaja on teenusekohtade, kodude toomine senistest äärealadest suurematesse keskustesse, kus elab rohkem inimesi ja nad on

näiteks vähem sõltuvad bus-sigraafikutest, mis kokkuvõttes annab laiemad võimalused personali värbamiseks üldse,” ütles Sõmer-Kull.

Hooldekodude töötajate ebaetiline käitumine ja empaatiapuudus on valus teema olnud juba aastaid. Sama puudutab hooldekodude kohta saabuva kaebuste kontrollimist.

Patsientide esindusühingu juhataja Pille Ilves meenutas üht aastatetagust äärmiselt kurba juhtumit, mis jäi tõendamata: „Hoolealune suri. Teised samas toas viibinud vait-sid, et sanitar peksis hoolealuse surnuks. Sõna otses mõttes peksis surnuks... Karistuseks, sest inimene oli hooldekodust

di, rumal, pahatahtlik. Sõltumatut institutsiooni, kes tegeleks kaebustega ja seeläbi olemasolevat süsteemi tervendaks ja kohendaks, ei olegi olemas,” sõnas Ilves.

Riigikogu sotsiaalkomisjoni esimehe Margus Tsahkna (IRL) sõnul on komisjonis hooldetasutuste teenuste kvaliteedist räägitud ja sisukam arutelu on kavas sel sügisel. „Peame hoolekandetasutuste teema väga tõsiselt käsile võtma,” ütles Tsahkna.

Avalikult jälgitav

Eeskuju võiks võtta rahvusvahelistest InterRAI hindamiskriteeriumidest, mille kehtestamise korral saaksid nii hooldatavate lähedased kui ka hooldatavad ise avalikult jälgida, kuidas süsteemiga ette nähtud standardeid täidetakse.

„Ma tean, et mõõdetavate standardite sisseeadmine tekitab vastuseisu, eriti kohalikes omavalitsustes, aga samas julgen öelda, et praegusel juhul turg ei toimi. Ka hoolekandeteenuste turg saab toimida ja kliendid hooldekodusid valida ikkagi ainult juhul, kui nad teavad sisuliselt, kes ja millist teenust pakub,” ütles riigikogulane.

„Majad on paljuskorda tehtud, aga kuidas neis hoonetes abivajajatega käitutakse, pole teada. Meie eesmärk peaks olema kõigile kättesaadava info aus avaldamine. See aitaks ka kiiremini ja efektiivsemalt puudusi kõrvaldada,” rääkis Tsahkna ja lubas, et arutelul pannakse paika alusstandardid ja antakse hoolekandetasutustele tähtsajad end nendega kooskõlla viia.

„Me ei saa võib-olla kohe seada Põhjamaade standardeid, kuid lati alt ei ole ka mõtet läbi joosta. Eriti veel olukorras, kus me ei pea ise midagi leiutama. InterRAI on ammugi olemas ja kehtib paljudes riikides,” lisas Tsahkna.

Tema sõnul kaasatakse kindlasti hoolekandeteemalisse avalikku arutellu eri osapooled. „Niiviisi on parim viis saada infot, millest meil on praegu kõige enam vaja-ka,” kinnitas riigikogulane ja lubas, et kriitiline ja paljudele osapooltele vastikult valus probleemistik ei kao sotsiaalkomisjoni arutelul kindlasti poliitilise kempluse varju. ●

KES TÖÖTAVAD?

Madalapalgalised naised, juhtidest mehed

AS-i Hoolekandeteenused eelmise aasta majandusaruandest selgub, et enamiku personalist moodustavad kliendiga vahetult tööd tegevad või selle juhtimisega seotud töötajad. Suuruselt järgmise osakaaluga on haldusteenus, mille alla kuuluvad pesukorras- ja hoone-remondi ja hooldusega ning transpordiga seotud töökohad.

Kliendiga iga päev kokku puutuv meditsiinipersonal moodustab kuus protsenti töötajatest. Ka toitlustusvaldkonnas töötab üpris väike osa töötajaid – kokku seitse protsenti.

Juhtimisvaldkonna alla käivad asjaajamise, raamatupidamise, personalijuhtimise ja üldjuhtimisega tegelevad töötajad, kes kokku moodustavad ettevõtte töötajatest neli protsenti.

Ettevõtte töötajate koguarvust on naisi 88 protsenti ja mehi 12 protsenti. Tegevusjuhendajatest ja meditsiiniõdedest on mehi üheksa ning haldusteenuste ja juhtimise alal kokku 25 protsenti. Ettevõtte töötajate keskmine vanus on naistel 47 ja meestel 49 aastat.

TASUB TEADA

Riigifirma ajalooline taust

2004. aastal lõpetati maavalitsuste hallatavate 16 riikliku erihoolekandetasutuse tegevus. Asutuste vara anti üle AS-ile Hoolekandeteenused, mis jätkas klientidele erihoolekandeteenuste osutamist.

Ettevõtte asutati 2007. aastal Medis AS-i baasil. Medis tegeles omal ajal haiglatele meditsiiniseadmete vahendamise, aga kuna aja jookul tegevusvaldkond muutus ja haiglad reorganiseeriti tervishoiuteenuste reformiga omaette juriidilisteks isikuteks, lõppes sisuliselt ka Medis tegevus.

Praegu on ettevõttel üle Eesti ligikaudu 2300 klienti. Sel aastal ehitatakse 21 hoolekandetasutusele veel kaheksa hoonet juurde.

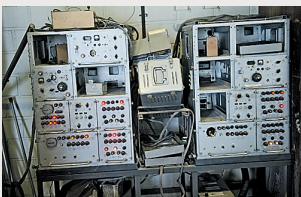
Inimene suri, aga miks, ei huvitanud kedagi. Vaimselt haige juttu ei saa ju uskuda.

lise sektori – tervishoid, hoolekanne – asutustes on täiesti tavapärane 15–16% personali voolavust. Tööandja algatusel töösuhete lõpetamise ajenditeks on olnud nii töökorralduse optimeerimine kui

KGB-ST

Tegelikult olid KGB-l üpris piiratud inimressursid, palju erinevaid ülesandeid ning primitiivsevõitu tehniline varustus. Teisalt olid neil väga kõvad oskused ja võimalused inimesi psüühiliselt mõjutada. Mulje tekitamises olid tšekistid tõepoolest osavad ning üks nende tekitatud kujutlus oligi, et kõiki inimesi jälgitakse pidevalt ja hoolega.

AJALOOLANE **MARGUS KII** (DELFI)

RAHVASTIKUST

1,3 protsenti Eesti elanikest ehk 12 600 inimest oli 2011. aasta seisuga sündinud mõnes teises EL-i riigis. Soomes ja Lätis oli see protsent 1,6, Rootsis ja Hispaanias 5,1.

IDAEUROOPLASTEST

Esiteks, marokolaste ja türklaste arv [Hollandis] kahaneb. Teiseks integreeruvad muslimid kergemini. Nad räägivad kodus hollandi keelt ega ole kriminaalstatistikas tippkohal. [...] lääneeurooplaste silmis kannavad nad [idaeurooplaste] „postsoveti“ silti, räägivad arusaamatuid keeli ja näivad sama võõrad kui türklased või marokolased.

SIMON KUPER VÕÕRAVIHAST HOLLANDIS (LEEDU AJAKIRI IQ THE ECONOMIST)

TEGEVUSLOATA lapsehoiuteenuse pakkuja on ainuvastutav teenuse ohutuse eest

Iga lapsehoidja vastutab tema hoolde usaldatud lapse eest

Andres Aru

õiguskantsleri kantslei laste õiguste osakonna juhataja

nimene, kelle hoolde vanem on oma lapse usaldanud ja kes on nõustunud lapse eest hoolitsemise, vastutab sel ajal lapse turvalisuse eest sõltumata sellest, kas tal on lapsehoiuteenuse osutamiseks tegevusluba või mitte. Tegevusloa puudumine ei piira ega välista lapsehoidja vastutust vanemaga kokkulepitud täitmata jätmise korral ega ka juhul, kui lapsega peaks hoidja hooletuse tõttu juhtuma õnnetus. Selles osas on Eesti Päevalehes ilmunud artikkel „Mustalt palgatud lapsehoidja seaduse silmis lapse eest ei vastuta“ eksitav (09.07).

Artiklis kirjutatakse, et lapsehoiuteenuse osutajad, kellel pole selle teenuse osutamiseks tegevusluba, tegutsevad ebaseaduslikult ja mustalt. Mustaks või ebaseaduslikuks võib nimetada küll seda, kui lapse hoidmise eest saadakse raha,

aga jäetakse saadud tulu deklaareimata ning riigile maksumaksmata, kuid üksnes lapse hoidmist tegevusloata ei ole õige ebaseaduslikuks ega mustaks nimetada. Lapsehoiuteenust on lubatud osutada ka nendel inimestel, kellel pole tegevusluba ning kes ei ole registreeritud majandustegevuse registris. Tegevusloata lapsehoidmises iseenesest ei ole midagi seadusevastast.

Lapsehoiuteenuse puhul sõltub tegevusloa nõue teenuse rahastajast. Kui teenust rahastab riik või kohalik omavalitsus, siis on tegevusluba vajalik. Kui teenuse eest tasub täies ulatuses lapsevanem ise või kui lapsehoidjale tasu ei maksta, siis ei pea lapsehoidjal tingimata tegevusluba olema, sest tegevusloa nõude sätestamisel kõikidele lapsehoidjatele tekiks absurdne olukord, kus vanem ei tohiks oma last jätta mõne hea sõbra, sugulase või tuttava hoida, kui neil inimestel ei ole lapsehoiuteenuse osutamiseks tegevusluba.

Mida annab tegevusluba?

Tegevusloa nõudega riigi või kohaliku omavalitsuse rahastatava lapsehoiuteenuse puhul annab riik aga selge signaali, et kui inimene otsib professionaalset lapsehoidjat, siis on soovitatav valida tegevusluba omav teenuse pakkuja. Tegevusluba võib pidada

LAPSEHOIUTEENUS

Kuidas valida lapsehoidjat

- Vältimaks olukordi, kus lapse tervis võiks ohtu sattuda ja tekkida vastutusprobleem, tuleb hoidjat hoolega valida, küsida tema ettevalmistuse ja töökogemuse kohta ning enne lepingu sõlmimist hoidjaga kindlasti kohtuda.
- Kohtumisel tuleks rääkida kõikidest lapse erivajadustest ning veenduda, et inimene, kelle hoolde oma lapse usaldada, on võimeline teie lapse eest hoolitsemisega toime tulema.
- Võimalike arusaamatuste vältimiseks on soovitatav sõlmida lapsehoidjaga kirjalik leping ning leppida võimalikult täpselt kokku kõikis olulistes küsimustes, nagu näiteks milliseid ravimeid laps saab ja milliseid peab andma lapsehoidja; kuidas ravimeid anda; mida teha, kui lapse enesetunne halveneb; kas lapsehoidja tohib töötada kergeid viirushaigusi põdedes; mida teha, kui laps ei soovi teha neid asju, milles vanem ja lapsehoidja on kokku leppinud (nt söömine, magamine, ravimi võtmine jm); kellele lapsehoidja tohib lapse hoidmise üle anda jne.

justkui riigi antud kvaliteedimärgiks, mis peaks lapsevanematele sisendama kindlust, et pakutav teenus vastab vähemalt seaduses sätestatud miinimumnõuetele.

Samas jääb lapsevanematele alati võimalus osta teenust ka nende lapsehoidjate käest, kes ei oma tegevusluba ega ole registreeritud majandustegevuse registris. Sel juhul hindab vanem ise pakutavate kohtade ja hoiutingimuste ohutust ja lapsehoidjate sobivust ning valib oma lapsele sobivaima.

Samas jääb lapsevanematele alati võimalus osta teenust ka nende lapsehoidjate käest, kes ei oma tegevusluba ega ole registreeritud majandustegevuse registris. Sel juhul hindab vanem ise pakutavate kohtade ja hoiutingimuste ohutust ja lapsehoidjate sobivust ning valib oma lapsele sobivaima. Loomulikult vastutab vanem oma valiku eest, kuid see ei vähenda mingil juhul lapsehoidja vastutust lapse ohutuse ja turvalisuse eest ajal, mil laps on tema hoida. Kui tegevusluba omava teenuse osutaja puhul vastutab lapsevanema ees osaliselt ka riik, siis tegevusloata teenuse pakkuja on ainuvastutav enda pakutava teenuse ohutuse eest. Kui lapsehoidja tegevuse või hoiutingimuste ohtlikkuse tõttu peaks lapsega juhtuma õnnetus, siis lapsehoidja vastutab selle eest. Raske õnnetuse korral ei ole välistatud ka hoidja kriminaalvastutus.

Kui lapsevanem on lapsehoidja hoolikalt valinud ja tal lapse kohta piisavalt infot andnud, õnnestub ebameeldivusi loodetavasti vältida ning küsimus vastutusest jääb üksnes teoreetiliseks. •

KUIDAS füüsikat õpetada?

Reaalaineid paneb kartma õpetamine tuupimismeetodil

Kristiina Štököva

ülemaailmse füüsikaolümpiaadi IPhO meediatiimi liige

Eesti on neil päevil esimest korda ülemaailmse füüsikaolümpiaadi (IPhO) korraldajamaa. Eestisse on tulnud 82 riigi kuni viieliikmelised esindusmeeskonnad ehk üle 400 oma ala tipptegija, kelle seas kindlasti ka vähemalt üks tulevane Nobeli-preemia laureaat. Kuid kas Eestis on reaalainete õppimise ja õpetamisega kõik asjad korras?

Eesti riiklikes ülikoolides on endiselt populaarsemad nn pehmemad erialad: keeled, reklaam-imagoloogia, riigiteadused. Konkurentsitu liider on aga ärijuhtimine. Ometi räägitakse pidevalt, et tulevik on reaaltaduste päralt, et haritud insenere oleks meie riigil senisest palju rohkem vaja. Ves-

Ülikoolides füüsikat enam ei tuubita, vaid otsitakse seoseid ja tehakse katseid.

teldes IPhO presidendi Hans Jordensiga teemal, miks ikkagi peaks noori julgustama tehnikaharidust omandama, vastas ta, et tegelikult oli varemgi Lääne-Euroopas selline aeg, mil väga paljud noored eelistasid ärijuhtimist õppida. „Noored lihtsalt soovisid saada ülemuseks, omamata sealjuures põhjalikke teadmisi tootmis- ja arendusprotsessidest,“ selgitab Jordens ning imestab: „Kuidas saab aga keegi olla suur ülemus, kui tema alluvad, ka lihttöölised, on asja- ga rohkem kursis kui juht ise?“ „Õnneks on kätte jõudmas aeg, kus tudengid mõistavad üha enam, et elus läbilöömiseks peab õppima midagi sootuks põhjalikumat ja konkreetsemat,“ nendib Jordens.

Olümpiaadikorraldajate eesmärkide seas on ka füüsika

Foto: Reuters

populariseerimine ja andekate noorte arengu stimuleerimine. Ent kuidas stimuleerida? Usun, et me kõik mäletame oma keskkoolipäevi, neid piinurikkaid matemaatika-keemia-füüsikatunde, kus õpetaja õpikut ette lugedes teinekord ka ise tukkuma jäi.

Ülikoolis huvitavam

Ülikoolides lähenetakse asjadele õnneks juba hoopis teise nurga alt: nõutakse põhjendusi, otsitakse seoseid, valemeid tuletatakse, mitte ei tuubita, tehakse reaalelulisi katseid. Usun, et just siin, põhi- ja keskkoolide tuupimismeetodis peitubki paljude noorte hirm reaalainete ees. Samuti leian, et kui meie koolides oleks atraktiivsemad õppekavad, paremad, aga ka uuendusmeelsamad õppejõud, saaksime riigis humanitaar- ja reaalainete inimeste vahekorra õigemaks.

Alustuseks piisaks ka õpilastele veidi rohkema peamurdmise pakkumisest. Näiteks kasutada Sokratese õpetamismeetodit, kus esitatakse vaid küsimusi, mitte õigeid vastuseid – õpilased jõuavad nii vastusteni ise, arutluse teel. Sokratese meetod lubab vastajal avastada, arendada iseenda mõttestruktuure, luua süsteemi ja ühendusi – alati ei ole tarvis kõike must-valgelt ette anda. Sest lõpuks on ju mõtlemisvõime see, millega me endast märgi maha jätame. •

HILLAR METSA METSIK MAAILM

PSA PEUGEOT CITROËNI PROBLEEMIDEST

Ennekõike kannatab ta liigse euroopalikkuse ja eriti prantslaslikkuse all. Paradoks: PSA-d tõstetakse esile kui ettevõtet, mis on jätnud peaaegu poole tootmist Prantsusmaale, erinevalt Renault'ist, mis püsib elus tänu Rumeenias ja Marokos toodetavatele odavatele mudelitele. PSA kannatab hädade all, mis meie tööstust metoodiliselt hävitavad.

PRANTSUSE AJALEHT **LE FIGARO**

PALKADEST

12 kuuga on Soome ehitussektori palgad 7,8 protsenti tõusnud. Soome majanduse keskmine palgatõus oli mai seisuga 4,4 protsenti.

VANASÕNA

Kui nii palju ilusat ilma on, et mies saab hobuse selga hüpata, siis saab ikka veel heina teha.

VANA MÖTTETERA

Vanal ajal põgenesid inimesed met-saüksindusse või mägedesse, kõrbe-tesse või tühjale saarele. Võib tundu-da veider, et ma sellesama eesmärgi-ga põgenen elust kihvasse suurlinna.
KARL RISTIKIVI (1912–1977)

EESTI logo: konkursi võidutöö autor kergitab eesriiet kavandi kasutusele võtmist takistavalt vaidluselt

Kuidas tuli pimedus.

Ametnik ja tema Seadus

Asko Künnap

disainer

Mõte võtta 2013. aastast kasutusele Eesti valitsus-asutuste ühtne logo ja ühtne visuaalne stiil tundus konkursi aegu ja tundub siiani igati mõistlik, lausa tark. Ühtne logo hoiab valitsust ja kõiki tema esindajaid ühtse tervikuna, näitab uuendusmeel-sust ja avatust, pühib pabereilt tolmu. Pealegi saavad inimesed edaspidi aru, millal on tegemist Eesti riigiga ja millal lihtsalt mõne äriettevõttega, kelle nimes esineb sõna Eesti. Kokkuhoid pealekauba, sest edaspidi ei pea iga ministeerium eraldi oma nimekaarti-dele sümboleid nuputama või kodulehe uuendamisel värvide üle vaidlema.

Sellist plaani on kaalutud ja kaalutakse mitmes muuski riigis, aga enamasti takerdub see passiivsuse, bürokraatia ja hariliku lühinägelikkuse taha. Mõnel pool on projekt siiski tõhusalt ellu viidud. Saksa-maa Liitvabariigis loodi kesk-valitsuse kommunikatsioonile ühtne nägu peagi pärast Sak-samaade taasühinemist, Hol-landis lõppes protsess mõni aasta tagasi. Ja edumeel-se disainimaana on Holland end kehtestanud ka laiemalt. Riiklik logo ja moderniseerit visuaalne identiteet on olu-line osa sellest.

Konkursi žürii oli toimiv ja professionaalne – koosnes pooleks riigiametnikest ja disaineritest, erialaliitude esindajatest. Kavandid esita-ti anonüümselt, kogu protsess toimus kiiresti ja asjalikult: lei-ti kolm võidutööd, millest lõp-liku logo kujundamiseks valiti välja kavand märksõnaga Pri-ma Vista. Olin siiralt rõõmus ja üllatunud, et minu töö, äär-muslikult lihtne ja oma funk-tionaalses ülesehituses pigem

tõhus lähteülesande lahendus kui suur kunst ja loominguline palang, konkursi võitis. Olin viimase hetkeni kahelnud, kas võiduajamisest üldse osa võt-tagi – õige vastus tundus lii-ga lihtne.

Siinmail harva nähtud üks-meeles oli uuele ühtsele logo-le üleminekuks valmis enamik ministeeriume, oma selget toe-tust väljendas pressikonverent-sil peaminister ja ka president surus möödaminnes sõbra-likult kätt: hea logo! Asusin tihedas suhtluses riigikant-seleiga kavandist tule- ja lol-likindlat lõplikku versiooni kujundama.

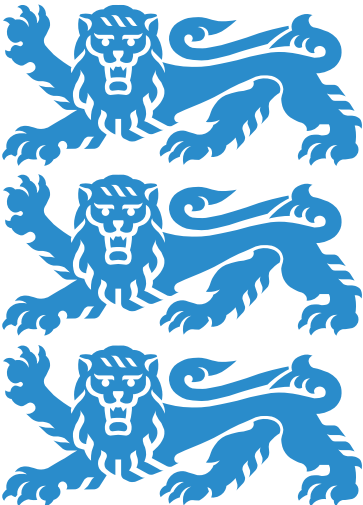
Aga kui käed olid surutud ja klaasid kõlistatud, selgus et Vael on ka oma Tumedam pool. Stenbocki maja kata-kombidest astus välja Ametnik ja hoidis käes Seadust. Ta oli nõus rääkima pori roosaman-naks, laskma juristidel kontrol-lida eestikeelsete tegusõnade tegelikke tähendusi ja omista-ma žüriiliikmetele tagantjärele väiteid, millest need kuulnud-ki polnud.

Algul tundus asi naljakaski, aga pärast kolman-dat täiendatud kavandite esitlust ja Toom-peal seisukohtade kaitsmist sain aru, et oleme vahetanud valdkonda: graafilise disaini ja avalike suhete asemel olen sattunud keset mingit häma-rat võimuvõitlust ja arusaam-atut jonni. Ametnik on asunud ennast kehtestama ja oma ametikohale kui sellisele

Keegi meist ei võida ühe korralikult ette-valmistatud algatuse ärasõsserdamisest.

mõtet otsima. Ja tal näib oma asja ajamiseks olevat tõesti väga-väga palju vaba aega.

Kord selgub, et ühtse logo kasutuselevõtuks on tarvis muuta vapiseadust, siis jälle, et logo kui sellist ei tohigi üle-pea kasutada, sest sellist sõna ei ole kõnealuses seaduses mai-nitud. Vahepeal leiab Ametnik, et logo on liiga sarnane ühe välismaise käekotifirma logo-ga või et lähteülesande sõnas-tuses on algusest peale olnud

Die Bundesregierung

Saksamaa Liitvabariigi logo

Deputy Prime Mini and Minister of For of the Czech Repub

Tšehhi Vabariigi logo

NORWEGIAN EMBASSY

Norra Kuningriigi logo

Eesti Vabariigi Valitsus

andestamatud vead. Värskema väitena ei saavat me kilbita vapilõvisid kasutada seetõttu, et selle vaidlustab tõenäoliselt Inglismaa jalgpalli assotsiatsioon (The FA). Samas, kummaline küll, The FA logol on lõvid vastupidi just vapikilbi taustal.

Püha sõda?

Ei aita arusaamatut vastutöö-tamist ohjeldada ka žürii esi-mehe professor Ivar Saki ja teiste žürii disaineritest liik-mete Ilona Gurjanova ja Kal-le Toompere Eesti disainerite liidu, kujundusgraafikute liidu ja kunstiakadeemia nimel tehtud ühispöördumine, mis seletab veel kord lahti erine-vused vapi, logo ja embleemi vahel, kinnitab valitud kavan-di vastavust lähteülesandega, toimivust valitsusasutuste tun-nusena. Ega ka suhtekorralda-jate liidu kiri riigisekretärile ja peaministrile, milles kutsutak-se üles üksmeelele ja lihtsalt tervele mõistusele – jonni aja-mine tagatoas jätkub, kogub isegi tuure.

Vastukaaluks tellib Ametnik eksperdiarvamuse Priit Hero-deselt kui heraldikaspetsia-listilt ja Trivimi Vellistelt kui Eesti lipu seltsi esimehelt. Ja loomulikult kirjutavad Hero-des ja Velliste oma valdkon-na seisukohalt õiget juttu, aga paraku kirjutab üks heraldi-kast ja teine lipust, mitte aga

Loobudes kaotaksi-me rahas ja ajas, aga võidaksime jonni jõu tõestamises.

logost või riigi ja selle valit-susasutuste kommunikatsioo-nist ja turundamisest. Ja nõn-da edasi.

Soovitaks siinkohal Amet-nikul riigikantslei nimel küsi-da eksperdiarvamust ka Alek-sei Turovskilt kui tuntud zoo-loogilt – kindlasti saaksime palju põnevat teada lõvide jahipidamisviisidest. Ja luule-taja Contra kirjutaks riigivap-pide teemal paar tabavat värsi-rida. Aga valitsusasutuste üht-

se logo asjus see meid palju edasi ei aitaks.

Kas see kõik peakski mulle enam korda minema või mitte? Olen ju logo ja sellega kaasne-va kasutusjuhendi valmis joo-nistanud, töö eest tasugi saanud. Nagu ikka: mooramees on oma töö teinud, moora-mees võib minna. Aga para-ku olen ma rumalalt isamaa-line inimene. Ja kõik see, mis puudutab Eestit, läheb mulle tahes-tahtmata vägagi korda. Lapsena sai tunde vanast ent-süklopeediast Eesti Vabariigi vappe, lippe ja embleeme uurit-ud ning legodest soomusrong võitis kõik lahingud elutoa vai-ba idapiiril.

Lahendusest, ilma jonnita

Siinkohal tahaks avalikult aru-tada: kuidas umbseisust eda-si minna, mis oleks lahendus? Lihtsaid lahendusi on kaks. Esimene ja kõige tavapärasem oleks lasta algatatud protsessil ametnike töölaudadelt sahtli-tesse liikuda, üldsuse tähelepa-nul hajuda, senised kulutused kahjumisse kirjutada ja mõne aasta pärast kogu protsessiga uuesti pihta hakata. Sest ühe-le või kahele riigiametnikule on vastumeelt oma ütlemistest taganeda. Kaotaksime rahas ja ajas, aga võidaksime jonni jõu tõestamises.

Teine lahendusva-riant oleks käed üles tõsta ja leppida sellega, et mitte keegi ei võida ega kaota siin isiklikult mitte midagi – et tähtis on vaid see, millest võidab Eesti riik. Ja kindlasti ei võida keegi meist ühe põh-jalikult ja korralikult etteval-mistatud mastaapse algatuse ärasõsserdamisest.

Oleme juba üle väga suure koera saanud, katsume nüüd kuidagi saada ka üle ta nudi saba! Lõpetuseks ja meelde-tuletuseks veel kord: kõik eel-nenu ja siin toimuv ei puudu-ta tegelikult ei riigivappi, sel-le etaloni ega seda kaitsvat seadust – see puudutab ühte logo, mis aitaks valitsusasu-tustel oma kommunikatsioo-ni tõhustada ja selle kulusid vähendada, toetaks positiivse-mat poolt Eesti rahvusvaheli-sest kuvandist. Praegu on kor-raga kasutuses 70 logo ja see ei kõla just eriti mõistlikult. ●

Kolmandik raamatu hinnast läheb kaupmehe tasku

Äri

Eestikeelsed teosed jäävad ilmselt kalliks kaubaks, sest tiraaž ja ostjate arv on väike.

Merle Must
merle.must@ep.lee

Lugeja võib välismaa raamatupoodides käies või internetikauplustes raamatuid soetades kohati imestada Eesti poodidest odavama hinna üle. Kodumaiste teoste kalliduse tingib turu ja tiraažide väiksus ning edasimüüjate kuni 36-protsendine juurdehindlus.

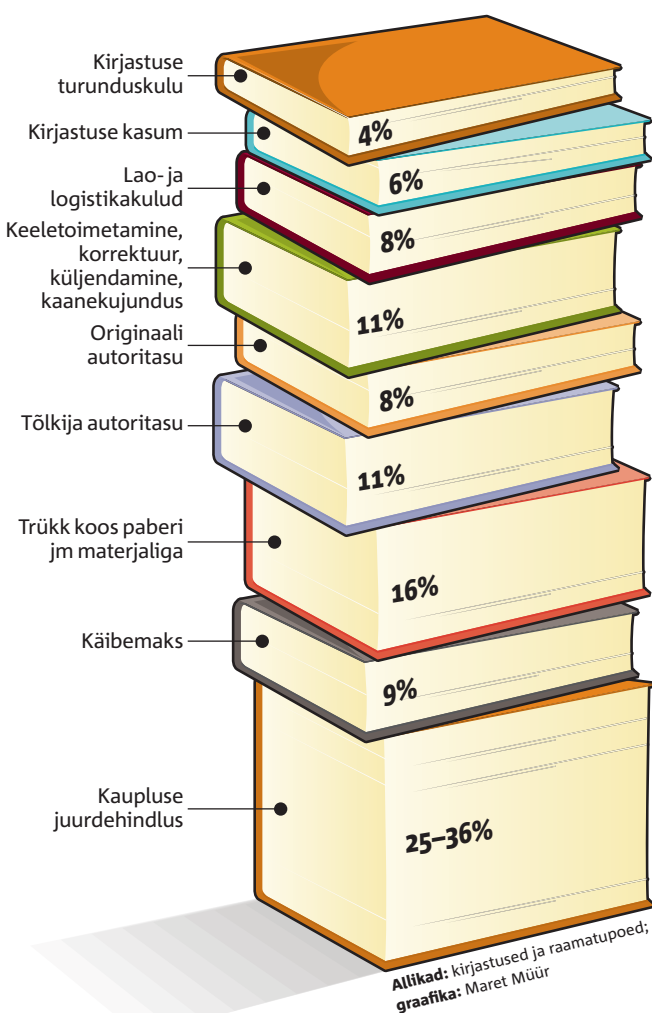
Raamatukirjastuse Hea Lugu juht Arvo Pihl selgitas, et raamatu hinnast moodustab kirjastaja osa üldjuhul umbes kaks kolmandikku ja ülejäänud lisab edasimüüja. „Kirjastaja pool koosneb väljaande omahinnast – autoritasud ja õiguste omandamine, võimalik tõlkimine, toimetamine ja korrektuur, kujundus ja küljendus, trükkimine jne – ja kirjastuse marginaal,” märkis ta. „Kirjastaja võtab riski, et raamatud ka maha müüakse, sest muidu peab ta oma kasumist tasuma ka kauba allahindamise kulud.”

Hind ilmselt ei muutu

Pihli sõnul on Eesti turg väike, kuid paberile ja trükkimisele kehtivad maailmaturu hinnad. „Tiraažid on meil selgelt väiksemad kui arvukama rahvaga riikides, nii on Eesti mõt-

Autoritasudeks kulub hinnast ligi viiendik

RAAMATU HINNA KOOSTISOSAD PROTSENTIDES

tes suureks trükiarvuks juba üle 2000 raamatu,” ütles Pihl. „Eestikeelne kirjandus ei saagi seega odav olla, kuid natuke pakuvad leevendust küll kultuurkapitali antavad toetused, ent kindlasti mitte piisaval määral.”

Varraku kirjastuse direktor Priit Maide lausus, et raamatute maailmaturul on riigi olukord seda keerulisem, mida väiksem ta on. „Juurdehindlus on olnud aga kaupmehest ja ulatub kuni 36 protsendini,” märkis ta. Ülejäänud moodustab kirjastuse hind, millest kaks suurimat osa on autoritasu ja trükikulu. „Kogu hinnakalkulatsioon koosneb umbes kümnest faktorist,” lisas Maide.

Tulevikus Maide oma sõnusti eestikeelsete raamatute hinnas muutusi ette ei näe.

„Kui eestlased hakkaksid äkitselt kaks korda rohkem raamatuid ostma, annaks see hinna teisenemiseks alust,” ütles ta. „Praegu sooviksin aga, et nad soetaksid vähemalt sama palju teoseid kui praegu, sest raamat ongi kallis kaup, nagu on kallis olla ka eestlane.”

Rohkem pehmekaanelisi

Apollo Holding OÜ müügi- ja turundusjuht Eha Pank ütles, et teoste hinna kujundab peamiselt kirjastus ja poed lisavad sellele nii suure juurdehindluse, et ise turul toime tulla. „Kasumi teenimine on olnud ka paljust muust: sellest, kus kauplus asub, kui palju mak- same personalile jne,” selgitas Pank. „Apollo juurdehindlus pole kindlasti kahekordne, vaid umbes selline, et jääksime ellu,

ehk umbes kolmandik raamatu kogumaksumusest.” Ta märkis, et poodides on võõrkeelne kirjandus sageli pehmete, kuid kodumaine kõvade kaantega ja seega ka kallim. „Eesti teosed ongi kallis toodang. Pehmekaaneliste raamatute tootmine on ilmselt ka Eestis tõusev trend,” kinnitas Pank.

Paides asuva raamatupoe Kirjatare OÜ juhataja Vaike Arvola sõnul on tema kaupluses teoste juurdehindlus 25 protsenti. „Kogu hinnatõusu juures ei jää inimestel vähemalt Paides rahagi nende ostmiseks,” lausus ta. „Aprillist saati on peaaegu kõik raamatud seisma jäänud ning kui ostjaid pole, siis mis kauplusest ka rääkida, kuid vähemalt praegu peame oma äri- ga turul veel vastu.”

VÕRDLUS

Internetipoed teenivad müügitahult

See, et võõrkeelse kirjanduse hind on Eesti kauplustes kõrgem kui näiteks rahvusvahelistes internetikauplustes, tuleneb raamatukirjastuse Hea Lugu juhi Arvo Pihli sõnul esmalt väikesest tellimiskogusest.

„Kõigepealt on erinevad juba ostutingimused ja -hinnad, edasi tuleb tasuda transpordi eest, siis lisandub ka juurdehindlus edasimüüjalt,” märkis ta. „Suurte internetimüüjatega ei anna

kohalikke poode võrrelda, kuna seal teenitakse eelkõige mahu pealt ja nende juurdehindlus on üldjuhul väike,” ütles Pihl.

Peale selle on internetipoodidel Pihli sõnul suurte kirjastustega palju parem raamatute hankimiseks tehinguid teha. Ta mõõnis, et Eestis on võõrkeelsete raamatute ja eestikeelsete raamatute müügitahult erinevus umbes kümnekordne. „Kokkuvõttes tähendab see, et me ei

saa olla suurtele lääne tegijatele väga atraktiivsed partnerid,” lisas Pihl.

Apollo Holding OÜ müügi- ja turundusjuht Eha Pank märkis, et hinnaerinevus võrreldes internetipoodidega tuleneb just poe ülalpidamiskuludest. „Raamatupoos saab klient vaadata teoseid meeldivas keskkonnas ja suhelda sõbraliku klienditeenindajaga,” rääkis ta. „Sel on omaette väärtus.”

Politsei kutsus Pilistveres relvaga ähvardanud noormehe ütlusi andma

Juhtum

Lapsi sihtinud mees on varem kriminaalkorras karistatud, šokis Soome lapsed saadeti koju.

Risto Vesikioja
uudised@ep.lee

Soome Siuntio koguduse leeri- laagris Viljandimaal Pilistveres toimus möödunud neljapäeva õhtul hirmuäratav seik, kui laagri rühmajuhid ähvardati relvaga.

Pilistvere koguduse vaimuliku Hermann Kalmuse sõnul olid rühmajuhid – poiss ja kaks tüdrukut – kiriku ees, kui kell 21.15 ajal tuli nende juurde meesterahvas, kelle jutust nad aru ei saanud.

Soome ajalehe Ilta-lehti teatel võttis segase oleku ja ähvardava käitumisega mees ühel tüdrukul käsivarrest kinni. Kuna lapsed ei saanud aru,

mida mees tahtis, pakkusid nad talle inglise keeles oma telefone ja raha.

Mees ei lasknud siiski lah- ti ja poiss püüdis tüdrukut kaitsta, astudes vahele. Siis haaras mees poisist kinni ja pani relvatoru tema otsmikule. Tüdrukud püüdsid aidata, mille peale hakkas mees neid jalaga taguma. Kohale jõudnud teine eesti mees suutis ründaja siiski noortest eemale tirida.

Lubas ütlusi anda

Ühe leerilapse lähedane rääkis Soome ajalehele, et mees tulistas õhku, kui noored ära jooksid. Rühmajuhid ei tahtnud olukorda ise kommenteerida. Nad olid Ilta-lehti teatel šokis ja sõitsid laagrist minema.

„Kõik laagris olnud said abi vestluse näol. Lisaks sellele võtsime ühendust leerilas-

te vanematega,” ütles Siuntio kirikuõpetaja Ismo Turunen.

Lõuna prefektuuri pressiesindaja sõnul sai politsei väljakutse neljapäeva õhtul kell 21.26, reedel tegid kannatanud sündmuse kohta avalduse.

Lapsed ei saanud aru, mida mees tahtis, ning pakkusid talle oma telefone ja raha.

Kalmuse sõnul on ta Soome poolega ühenduses olnud ning üheskoos otsustati, et rünnakus osalenud lapsed saadetakse pärast politseis tunnistuste andmist kodumaale tagasi. „Ei saa küll kindel olla, et nad [Soome kogudus] siia veel laagrisse tulevad. Eks nad arutavad ja siis otsustavad, kas tulevad või ei,” rääkis Kalmus.

Lõuna ringkonnaprokuröri

Merike Tiku sõnul on kahtlustatav, 20. aastates noormees politseile juba varem tuttav.

Kriminaalmenetlus käib

„Seda noormeest on ühel korral karistatud kriminaalkorras, see oli neli aastat tagasi, ja ka avaliku korra raske rikkumise eest. Siis ta sai tingimisi vangistuse. Katse- aeg on tal kenasti läbitud ja selle aja jooksul ei ole ta midagi toime pannud,” sõnas Tikk ERR-ile. Kahtlustatavat pole kinni peetud ning ta on lubanud ilmutada ütlusi andma.

Tiku sõnul alustati kriminaalmenetlust karistus- seadustiku paragrahvi alusel, mis käsitleb avaliku korra rasket rikkumist.

Pilistvere koguduse vaimulik Hermann Kalmus nendib, et juhtumi tõttu ei pruugi Soome kogudus enam Eestisse tulla.

Foto: Ahto Sooraru

Foto: Andres Putting

USA-s kiideti heaks HIV-kodutester, Euroopa on kahtleval seisukohal

Diagnoosimine

Kodutester pakub privaatsust ja mugavust, miinuseks on vähene usaldusväärsus.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@epl.ee

Paari nädala eest kiitis Ameerika Ühendriikide toidu- ja ravimiamet (FDA) heaks esimese HIV-kodutestri. See tähendab, et inimesel on võimalik endale kodu privaatsuses ise HIV-proov teha.

Tester, mille tootja on firma OraSure Technologies, on uudne seetõttu, et kasutab diagnoosimiseks sülg, mitte verd, nagu siiani tavaks. Kasutaja võtab pulgakese ga suust natuke sülg ja asetab selle spetsiaalsesse lahusesse. Tulemus selgub 20–40 minutiga.

Kuid kodune tester ei ole siiski nii usaldusväärne kui koolitatud arsti tehtud proov.

Kliinilised uuringud näitasid, et kodune tester annab ühe valepositiivse tulemuse igast 50 000 tulemusest ja ühe valenegatiivse igast 12 tulemusest. Seega pole koduse testri eesmärk asendada meditsiinilist proovi, vaid pakkuda inimestele alternatiivi.

FDA kiitis kodutestri heaks kaalutlusel, et oma staatuse teadmine on ülioluline samm HIV leviku tõkestamisel. Viirus levib endiselt jõudsalt just seetõttu, et seda levitavad inimesed, kes oma nakatumisest ei tea.

Hind on kõrge

Eesti HIV-positiivsete võrgustiku esindaja Igor Sobolevi sõnul on koduse testri heakskiit iseenesest hea, sest annab inimestele veel ühe, veidi privaatsema alternatiivi. „Juhuks kui inimene ei soovi minna asutusse end testima,” selgitas Sobolev.

Miinuseks võib osutuda aga kõrge hind, mis peaks alguses

olema umbes 60 dollarit ehk umbes 50 eurot.

Kuna Euroopa Liidus ei ole kodust testrit veel registreeritud, ei ole see eestlastele kättesaadav.

„Ei ole ka teada, millal need meie turule võiksid jõuda,” sõnas tervise arengu instituudi ekspert Kristi Rüütli, kelle sõnul oleks oluline ka maailma terviseorganisatsiooni (WHO) heakskiit.

„Hetkel nad [WHO] pigem ei soovita kodutestimist. HIV-viirus võib surmaga lõppeda ning on väga oluline, et testi tegija on professionaalne meditsiinitöötaja, kes suudab kohe pakkuda ka vajalikku nõustamist ja tuge,” selgitas Rüütli. ●

Täna Delfis:
milline on elu
Eesti hooldekodudes?

Riigikogu saab 195 000 euro eest sügiseks uue hääletussüsteemi

Riigikogu saali remondi käigus vahetatakse välja hääletussüsteem, mis läheb maksma umbes 195 000 eurot. Hääletussüsteem vahetatakse välja, sest vana on amortiseerunud ning tekitas hääletusprotseduurides ja sõnavõttudel probleeme.

„Mitmeid kordi on olnud juhtumeid, kui riigikogu esimees annab sõna ja kõnepult ei hak-

ka tööle,” ütles riigikogu kantselei pressinõunik Ülo Mattheus. Ta lisas, et probleeme on olnud ka hääletuste ajal, kui pult ei ole lülitusest tööle hakanud ja saadiku häälel on esialgu andmata jäänud. „Kaeuse peale sai hääle ikkagi loetud,” lisas Mattheus.

Nii laiaulatuslikku renoveerimistegevust riigikogu hoones varem tehtud ei ole. Remondi

käigus vahetatakse välja saali nõrkvoolu kaablid, istungite infosüsteem, saali teleülkande süsteem, vaipkate, laudade kate ja ventilatsioonisead. Kõikide tööde kogumaksumus on 481 361 eurot. Riigikogu remont peaks valmis saama 10. septembriks, kui saadikute algab uus istungjärk. Taavi Eilat

Kaitsevägi saadab Afganistani eriüksuse

Operatsioon

Eriüksuslaste arv on salastatud, plaan nende saatmiseks oli paigas juba mitu aastat tagasi.

Taavi Eilat
taavi.eilat@epl.ee

Operatsioonis SOTU (Special Operations Task Unit) osaleb Eesti esimest korda, kuid erioperatsiooni spetsiifikast tulenevalt ei jaga kaitseministeerium kommentaare.

„Nad võivad seal juba praegu olla, kuid ei pruugi,” ütles endine kaitseväge ohvitser Rene Toomse. Ta selgitas, et Afganistani mineku plaan oli paigas juba mitu aastat tagasi, kui tema oli üksuse ülem.

Toomse sõnul ei jagata eri-

üksuste kohta informatsiooni, sest see võib seada ohtu operatsioonil olevate üksuslaste elud. „Hea eriüksuslane on see, kelle tegevusest me midagi ei kuule,” märkis Toomse.

Tema sõnul on hea see, et eestlased lähevad kogemust ja praktikat saama. „Tuletõrjajaks ei saa ka ainult õppuste põhjal, vaid tuleb käia maju kustutamas,” tõi Toomse võrdluse.

Üksuslaste arv salastatud

Eesti eriüksuslaste arv on salastatud, kuid Toomse sõnul on see viimastel aastatel arvestatavalt kasvanud. Väljaõpet tehakse tema sõnul ameeriklaste või teiste riikide eriüksuslaste treeningprogrammide järgi nii Eestis kui välismaal.

Ajalooliselt on välja tulnud eriüksuslaste operatsioonid,

millel on poliitilised mõjud. „Viimati näiteks Osama bin Ladeni või Sadam Husseini tabamine on operatsioonid, mis on valitsuste poolt tahetud teha avalikuks,” ütles Toomse.

Eriüksused on olemas kõikides NATO liikmesriikides. NATO liikmesriikide eriooperatsioonide üksustel on kolm põhiülesannet: otsene ründetegevus, eriluure ja seire ning sõjaline toetus. Afganistani puhul tähendab see eelkõige julgeolekujõudude väljaõpetamist, et kiirendada julgeolekuvastutuse üleandmist Afganistani enda jõududele.

Eesti kaitsevälased on NATO julgeolekujõudude operatsioonil Afganistanis osalenud alates 2003. aastast. ●

kaubamaja

TALLINNA KAUBAMAJA AKTSIASELTS AKTSIONÄRIDE ERAKORRALISE ÜLDKOOSOLEKU KOKKUKUTSUMISE TEADE

TALLINNA KAUBAMAJA AKTSIASELTSI (registrikood 10223439, asukoht Gonsiori 2, 10143 Tallinn; Selts) juhatus kutsub kokku aktsionäride erakorralise üldkoosoleku **21.08.2012.a., algusega kell 11.00 Tallinnas, aadressil Liivalaia 33 asuvas Radisson Blu Hotel Olümpia konverentsikeskuses.**

Koosolekust osavõtjate registreerimine algab 21.08.2012.a., kell 10.30. Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse seisuga 14.08.2012.a., kell 23.59.

Seltsi nõukogu määras aktsionäride erakorralisele üldkoosolekule alljärgneva päevakorra ja esitab järgmise ettepaneku:

Jagunemislepingu ja jagunemise heakskiitmine

Kiita heaks Seltsi ja Kaubamaja AS (registrikood 12305124, asukoht Gonsiori 2, 10143 Tallinn) vahel 16.07.2012 sõlmitud jagunemisleping ja võtta vastu jagunemisotsus vastavalt jagunemislepingu tingimustele. Jagunemise eesmärgiks on korraldada Tallinna Kaubamaja Aktsiaseltsi kontserni ettevõtete struktuuri ja muuta juhtimist läbipaistvamaks.

Korralduslik teave

Teave äriseadustiku § 287 (aktsionäri õigus teabele), § 293 lõikes 2 (õigus nõuda täiendavate küsimuste võtmist päevakorda) ja § 293¹ lõigetes 3 (kohustus esitada samaaegselt päevakorra täiendamise nõudega otsuse eelnõu või põhjendus) ja 4 (õigus esitada iga päevakorra punkti kohta otsuse eelnõu) nimetatud õiguste ja kohustuste teostamise korra ja tähtaja kohta on avalikustatud Seltsi kodulehel www.kaubamaja.ee.

Seltsi erakorralise üldkoosoleku dokumentidega, sh juhutuse eelnõuga, jagunemislepingu, jagunemisaruande ja audiitori aruandega, jagunemise osalevate ühingute kolme viimase majandusaasta aruannete, tegevusaruannetega ja vahebilansiga on võimalik tutvuda Seltsi kodulehel www.kaubamaja.ee ja alates üldkoosoleku kokkukutsumise teate avaldamisest kuni üldkoosoleku toimumise päevani tööpäeviti kella 10.00 kuni 16.00 Seltsi sekretariaadis Gonsiori 2 (2. korrus) Tallinnas. Küsimusi üldkoosoleku päevakorras olevate teemade kohta saab esitada e-posti aadressil: sekretar.gonsiori@kaubamaja.ee, Seltsi aadressil saadetud kirjaga või telefonil 66 73 300.

Üldkoosolekul osalejate registreerimiseks palume esitada:

- füüsilisest isikust aktsionäril - isikut tõendav dokument;
- füüsilisest isikust aktsionäri esindajal - isikut tõendav dokument ja kirjalik volikiri;
- juriidilisest isikust aktsionäri seadusjärgsel esindajal – väljavõte vastavast (äri)registrist, kus juriidiline isik on registreeritud (Eesti juriidilisel isikutel väljavõte B-kaardist, mitte vanem kui 7 päeva) ja esindaja isikut tõendav dokument;
- juriidilisest isikust aktsionäri tehingujärgsel esindajal tuleb lisaks nimetatud dokumentidele esitada juriidilise isiku seadusjärgse esindaja poolt väljastatud kirjalik volikiri.

Välisriigis registreeritud juriidilise isiku dokumendid palume eelnevalt legaliseerida või kinnitada apostilliga, kui välislepingust ei tulene teisiti. Tallinna Kaubamaja AS võib registreerida välisriigi juriidilisest isikust aktsionäri üldkoosolekul osalejana ka juhul, kui kõik nõutavad andmed juriidilise isiku ja esindaja kohta sisalduvad esindajale välisriigis väljastatud notariaalses volikirjas ja volikiri on Eestis aktepteeritav.

Isikut tõendava dokumendina palume esitada pass või ID kaart.

Aktsionär võib enne üldkoosoleku toimumist teatada esindaja määramisest ja esindatava poolt volituse tagasivõtmisest e-posti aadressil sekretar.gonsiori@kaubamaja.ee või üle andes nimetatud dokumendi(d) tööpäevadel kella 10.00 kuni 16.00, hiljemalt 17.08.2012.a Seltsi sekretariaadis Gonsiori 2 (2. korrus) Tallinnas, kasutades selleks Tallinna Kaubamaja AS kodulehel www.kaubamaja.ee avaldatud blankette. Samas on teave esindaja määramise ja volituste tagasivõtmise korra kohta.

Lugupidamisega,
TALLINNA KAUBAMAJA AKTSIASELTS juhatus

Noored füüsikafännid vaatavad välismaa poole

Noorgeeniused

Eestis peetakse esimest korda rahvusvahelist koolinoorte füüsikaolümpiaadi.

Signe Ivask
signe.ivask@epl.ee

Viis noort kirklikku füüsikut, kes olümpiaadil Eestit esindavad, loovutasid selle tarvis oma kontakti välismaailmaga, kuid mitte närvi – meeskond olla võistluskogemuses karastunud. Esimese asjana teevadki poisid selgeks, et meeskonnal pole liidreid – kõik on võrdsed. Kõikide liikmete teadmised on sama suure väärtusega, olenevata sellest, kui vanad ollakse või kui paljudelt võistlustelt keegi medaleid on toonud.

Nimelt on võistkonna liikmed pärit erinevatest paikadest ning koolidest. Jaan Toots ja Andres Erbsen on mõlemad Tallinna reaalkooli 11. klassi õpilased. Meeskonna noorim liige Kristjan Kongas lõpetas Vanalinna hariduskolleegeumi kaheksanda klassi. Kaur Aare Saar õpib Tallinna inglise kolledžis ning Tanel Kiis Viljandi C. R. Jakobsoni gümnaasiumis.

Koolitundidest ei piisa

Jaan arvab, et füüsikamaailmas läbilöömiseks jääb koolitundidest väheks. „Ma ei tea, kui olulised meie kellegi jaoks üldse koolitunnid on,“ tunnistab ta. „Rahvusvahelised füüsikaolümpiaadid nõuavad ikkagi kõrgemat taset kui see, mida koolitundides õpetatakse.“

Pähe võib ju ajada mitmeid valemeid ja teooriaid, kuid peamised teadmised tulevad siiski kogemuste kaudu. Võistlused ja olümpiaadid on igati arendavad, aidates seni õpitut kinnistada või vastupidi, pakudes uusi nüansse. Mida rohkem on kogemusi, seda rohkem on ka teadmisi, arvab Kaur Aare. „Olümpiaadidest osavõtt on edasiviiv protsess,“ räägib ta.

Kaur Aare meelest pole olümpiaad koht, kus saaks oma faktiteadmistel särada lasta. Pigem on eesmärk omandatud materjali loogiliselt seostada ning saadud tulemus maksma panna. „Olümpiaad on rohkem selline küllaltki loominguline asi, mitte nagu kontrolltöö, kus tuleb ainult valemeid kasutada ja lahendada,“ räägib ta.

Ettevalmistuse ajal teevad poisid mingil määral isetegevust ning lahendavad kodu paari aasta taguste olümpiaadide ülesandeid, kuid põhitöö leiab aset ikkagi treeninglaagrites. Vahetult enne käesolevat olümpiaadi veetsid poisid õpilaaagrites kokku kolm nädalat, sealjuures osa aega möödus soomlaste seltskonnas.

Jaan on veendunud, et meeskonnaliikmed ei kuku

Tagareas Tanel Kiis, Andres Erbsen, Kaur Aare Saar, esireas Kristjan Kongas ja Jaan Toots tõdevad, et füüsikutel on välismaa ülikoolides rohkem enesearendamisvõimalusi.

Foto: Ahto Sooar

tulevikus füüsikast kaugele. Ent karta on ilmselt ka seda, et Eesti pole tingimata see koht, kus noored füüsikahuvilised ülikooli minna kavatsevad. Seni on Jaani peibutanud mõtted nii Cambridge'ist kui ka mitmest USA ülikoolist. Vaata, kuidas tahad, tulevikumõtteid mõlgutades jõuab ta ikka ja jälle otsapidi piiri taha.

Piiritagused võimalused

Kaur Aare nõustub Jaaniga: temagi loodab pärast keskkooli kõrgharidust välismaa ülikooli omandama minna, ent kuhu täpsemalt, seda ta veel ei tea. Andres loodab aga vastupidi meeskonnaliikmete suurtele soovidele Tartu ülikooli au sees hoida. Siiski ei salga temagi, et tegelikult on välismaal võimalusi rohkem.

Kristjan plaanib esial-

gu põhikooli lõpetada. Suuri plaane ta veel teha ei taha, sest kogu haridussüsteem on pidevas muutuste keerises.

Selleks, et ikka kõik teed pärast keskkooli oleksid vala, plaanib Kaur Aare järgmise kooliaasta lõpus seitse-kaheksa riigieksamit teha. Sama idee on ka Jaanil. „Kui ma gümnaasiumi jooksul õpin umbes kümmet ainet, miks ma ainult viies eksami pean tegema: riik on minu harimisele ju raha kulutanud,“ räägib Kaur Aare. „Aga kas seda on vaja hirmsasti tõestada kellelegi, et sa selle aine oled omandanud?“ küsib Jaan. Poistevaheline diskussioon lõpeb tõdemusega, et ega tegelikult eksamiteks suurt enam õppida tulegi – kõik on kooli ajal juba ära tehtud, ülejäänud on vormistamise küsimus. ●

Priit Perens: kaardimaksehäirest saadud kahju puhul pöörduge pank

Intervjuu

Dannar Leitmaa
reporter

Pangaliidu ja Swedbank Eesti juhi Priit Perensi sõnul vastutab pank kaardimaksete häirete tekitatud kahju eest.

●● Viimase nädala jooksul on juhtunud mitu episoodi, kus kaardimaksed ei tööta. Miks?

Viimasel kahel nädalal toimunud kaardimaksete probleemid on erandlikku laadi – häireid kaardimaksetega esineb ikka, aga harilikult mitte nii tihti. Viimased märkimisväärsed Swedbanki tehnilise poole põhjustatud katkestused olid enam kui aasta tagasi.

●● Mis täpsemalt selliseid katkestusi põhjustavad?

Kaardimaksed on valdkond, kus peab veatult toimima hulk osapooli – kaardikeskus, sidepakkaja ning lõpuks see pank, kes pakub makseteenust ja see pank, kelle kaardiga inimese maksta soovib. Katkestuste põhjuseid on erinevaid, klient näeb arusaadavalt aga panga probleemi, kelle kaardiga ta maksta püüab. Viimasel kahel nädalal toimunud kolme katkestuse puhul oli näiteks ühel juhul probleem kaardikeskusega ja kahel juhul Swedbanki teenustega.

●● Inimesed peavad seeläbi ju

Foto: Terje Lepp

silmitsi seisma ebamugavustega, kus nad ei saa enda raha kasutada. Kes selle eest vastutab? Moraalselt ei ole mingit küsimust – oleme meie IT-ga seotud häirete puhul paraku õigustatult inimeste pahameele ära teeninud ning uuri- me põhjalikult toimunu põhjuseid, et edaspidi sarnaseid probleeme ennetada.

●● Kas klientidel on õigus esitada kellelegi ka kahjunõue?

Kui keegi on kandnud kahju, mida on võimalik selgelt rahasse ümber arvutada, tuleks pöörduda panga poole. Ajalooliselt on ette tulnud nii olukordi, kus materiaalse kahju kannab kliendi ees Swedbank, kui ka situatsioone, kus nõuame lõpuks kahju sisse tegelikult vastutajalt – olgu selleks sideteenuseid osutav ettevõtte või mõni muu maksete eduka õnnestumisega seotud osapool. ●

Soomes külvab hirmu Siberi viirust kandev puuk

Parasiit

Eelmisel nädalal kirjutas Delfi, et juba vähemalt ühe inimese tapnud Venemaalt pärit Siberi puuk levib Soomes üha laialdasemalt ning külvab inimeste seas hirmu.

Paanikaks pole siiski põhjust: Tartu ülikooli zoologia lektor Mati Martin selgitas, et tegemist ei pruugi olla eri liiki Siberi puugiga, millest ta kuulnud ei ole, vaid hoopiski sama puugiliigi ning haigustekitajaga, mis meil ammu olemas on. „Lihtsalt hirmul on suured silmad, seekord küll mitte asjata,“ leidis Martin.

„Eestis on kaks puugiliiki, kes inimesele ohtlikud on,“ selgitas Martin. „Need on meil alati olnud võsapuuk ja laanepuuk, kes oli varem tuntud kui taigapuuk ning toodi meile umbes 60 aastat tagasi ida poolt.“ Martini sõnul tõi taigapuuk kaasa entsefaliidi.

Puugiliike on tavainimesel vähimuse järgi väga raske eristada.

„Nagu ma tean, ei ole

Soomes laanepuuki palju leitud ning võimalik, et nüüd on puuk jõudnud kaugemale läände levida, nagu ta on seda Eestiski teinud, ja koos temaga levib ka entsefaliidiviirus,“ lisas ta. ● Piia Puuraid

Teadmiseks

●● Puukide levitataval viirusel on kolm alltüüpi: Lääne, Kaugida ja nimetatud Siberi alltüüp. Kõige tavalisem neist on Lääne alltüüp, mis on levinud Euroopas võsapuugi levikualal. Lääne ja Siberi alltüüpi viirused ei erine mitte ainult geneetilise struktuuri, vaid ka virulentsuse poolest, põhjustades erisuguse kliinilise pildi ja eri raskusega haigestumisi.

●● 2011. aastal registreeriti Eestis 250 puukentsefaliidi haigusjuhtu ja 2303 borrelioosi juhtu.

●● 2012. aasta jooksul on puukentsefaliiti nakatunud 29 ja borrelioosi 353 inimest.

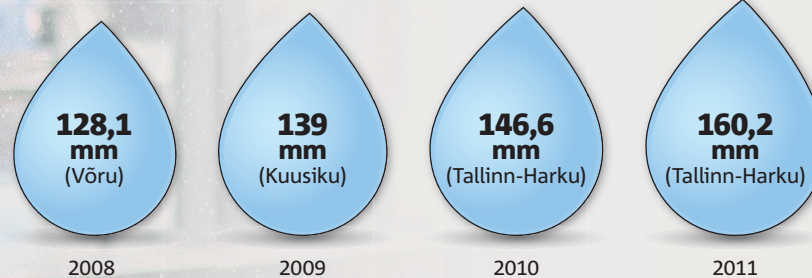

Juuli sademetenormid ajavad üle ääre

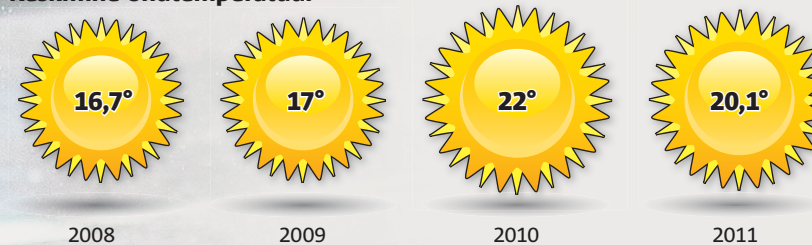
Viimase viie aasta ilma võrdlusest selgub, et Eesti suvele on omane pigem külm ja vihmane ilm ning kuumalained on haruldased.

VIIMASE VIIE AASTA JUULIKUU KESKMISED

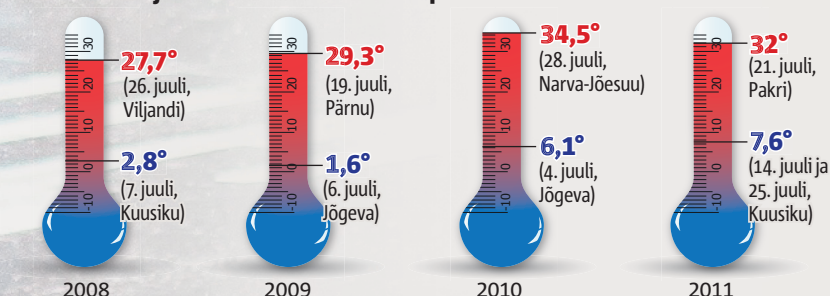
Sademe hulk

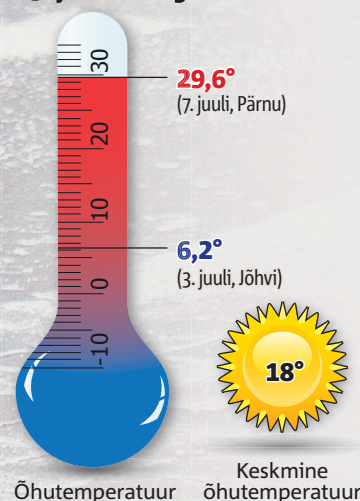
Keskmine õhutemperatuur

Minimaalne ja maksimaalne õhutemperatuur

15. juuli seisuga sel aastal

Kõige rohkem sademeid

Kui eelmisel aastal sadas Kuusikul juulikuul jooksul vihma 94,2 mm, siis sellel nädalavahetusel sadas seal 24 tunni jooksul tervelt 64 mm. 1971.–2000. aasta lõikes on Kuusikul juuli keskmine sademete hulk (ehk norm) 85 mm.

Kõige rohkem on sademeid tänava üle normi Lääne-Nigulas, kus 15.–16. juulil sadas 48 tunni jooksul 42,8 mm vett. Selle kuu jooksul on Lääne-Nigulas sadanud 188,6 mm, kuu norm on 76 mm ja kuu normist on selle kuu jooksul sadanud seega juba 248%.

Foto: Tanel Meos; graafika: Maret Müür

Vihmane ilm morjendab ärimehi, kuid teenib talupidajaid

Ilm

„Võrreldes eelmise aastaga on käive praeguse seisuga poole väiksem,“ rääkis Järvamaal turismitalu pidav Marje. „Inimesi käib koerailma pärast kohe tunduvalt vähem.“

Möödunud suved on olnud nüüdsest märkimisväärselt soojemad ning ka rannailma on juulikuus olnud rohkesti.

Tartu ülikooli füüsika instituudi vanemteaduri Mati Kaasiku sõnul olid möödunud suved kõrvalekalde tavalisest ning nendega ei maksaks harjuda. „Tuleb mainida, et 2010. aasta juuli oli viimase 150 aas-

ta kõige soojem ning seda oli ka möödunud suvi – niisiis ei kajasta viimased aastad tavalist olukorda,“ rääkis Kaasik. Tänavune juuli on aga EMH-i andmetel möödunud aastate omast kaks kuni kolm kraadi külmem ning eriline ka sademeterohkuse tõttu.

Samal ajal hõõruvad talumehed vihmaootuses käsi kokku: Eesti maaviljeluse instituudi vanemteaduri Peeter Viili sõnul on selle aasta saagipotentsiaal viimase kolme aasta suurim. „Kindlasti võib oodata läbi aegade suurimat rapsisaaki,“ sõnas ta.

Viili sõnul võib liiga tugev vihm ja rahe teraviljale siis-

ki suurt kahju teha. „Kui ei uputa, on kõik korras, aga kui tugev vihm vilja vastu maad surub, siis selle vilja saagipotentsiaal väheneb.“ Suuri uputusi aga EMH-i sünoptiku Olga Mätliku sõnul oodata ei ole, sest vihm sajab hajusalt ja mitte nii tugevalt, et ei jõuaks ära voolata.

Mati Kaasiku sõnul ilma pärast muretsemiseks põhjust pole, kuid ka kindlat jahedama suve põhjust oelda ei oska. „Küllap on juhuslik kõikumine, mida arvatavasti juhiwad mingid protsessid maailmameres, aga kuidas täpselt, see vajab veel avastamist.“

Piia Puuraid

AUTO VARUOSADE JA LISAVARUSTUSE EKSPERT!

TALLINNA
KAUPLUS JA TÖÖKODA

Mustamäe tee 54, Tallinn

E-R 9-18 • L 10-15

658 0230

www.autoekspert.ee

autoekspert

AUTOEKSPERT

ESM-I OTSUS VIIBIB

Saksa konstitutsioonikohut kulub üle kaheksa nädala, et otsustada, kas osalemine ESM-is on riigi põhiseadusega kooskõlas. Otsus tuleb 12. septembril. **EPL**

AAFRIKA LIIT VALIS ESMAKORDSELT JUHIKS NAISE

Aafrika riikide ühenduse uueks juhiks saab Lõuna-Aafrika vabariigi poliitik Nkosazana Dlamini-Zuma (pildil), kes sai 60 protsenti häälest ning edestas senist juhti Jean Pingi. 63-aastane Dlamini-Zuma on Lõuna-Aafrika presidendi Jacob Zuma endine abi-kaasa. Ta on olnud korduvalt valitsuses, praegu siseministrina, varem tervishoiu- ja välisministri-**ERR**

LEEDU TEEB TUUMAJAAMA-REFERENDUMI

Leedu seim otsustas korraldada Visaginase tuumaelektrijaama ehitamise kohta samaaegselt parlamendivalimistega 14. oktoobril referendum, kuid selle tulemus ei ole siduv. Energeetikaministri sõnul jätkuvad ka ettevalmistused kontsessioonilepingu sõlmimiseks strateegilise investori Hitachiga ning aktsionäride lepingu sõlmimiseks Eesti ja Lätiga. **EPL**

Põhja-Korea noor liider hoiab kõvasti ohjadest

Riigikord

Kim Jong-un vallandas talle mentoriks määratud armeejuhi, kuid „sula” oodata ei tasu.

Heiki Suurkask
heiki.suurkask@epl.ee

Suurt murrangut, nn perestroikat ei tasu Kim Jong-uni juhitavast Põhja-Koreast oodata. Talle võib küll meeldida Disney looming ning ta võib lasta lahti armeejuhi, kes oli määratud teda vaos hoidma, aga võim on tema käes ja peabki sinna jääma. Armeejuhi Ri Jong-ho vallandamine pääses lääne meedias eile kohe esikülgedele, justkui oleks tegemist kogu maailma vapustanud sündmusega.

Ri (70) esindas sama põlvkonda nagu hiljuti manalateed läinud diktaator Kim Jong-il, kindralmajoriks tõusis Ri 2002. aastal, viitsemarssaliks aga 2010. aastal. Rid nähti varem sageli ringreisidel koos Kim Jong-iliga ning kui too detsembris maeti, kõndis just Ri armee staabiülemana matuserongkäigus uue despoodi Kim Jong-uni kõrval.

Väidetavalt oli Ri määra-

tud aitama uut liidrit võimuga kohanemisel – ehk sisuliselt oli Rist tehtud uue liidri mentor. Ning kui eile ootamatult teatati, et Ri on haiguse tõttu ametist lahkunud, üllatas see enamikku Põhja-Korea asjatundjaid. Kas konflikti põhjuseks oli noorema Kimi Disneyvaimustus või hoopis rivaliteet „vana kaardiväe” liikmete Ri ja viitsemarssal Choe Ryong-hae vahel, ei ole teada. Põhja-Korea meedia pigem vaikib kui räägib, Lõuna-Korea meedia teab aga vaid kuulujutte.

Vanakeste võim püsib

Tõenäoliselt võib pidada siiski mingit isiklikku konflikti Ri ja Kim Jong-uni vahel, sest varasematel esinemistel Ri tervisel küll midagi viga ei paistnud

Väidetavalt oli Ri määratud aitama uut liidrit võimuga kohanemisel.

Tõenäoliselt tekkis Ri ja Kim Jong-uni vahel mingi isiklik konflikt.

HUVIALAD

Kimile meeldivad lasteaia ja Disney-etendused

Militaarkultus on vähemalt praegu veidi tagasi tõmmatud. Korea keskuudisteagentuur ei saa enam iga päev teatada suure juhi ringreisist mõnes sõjatoöstusettevõttes nagu Kim Jong-ili ajal, sest uuel liidril ei paista selleks eriti tuju olevat.

Kim Jong-uni nähakse hoopis lasteaedades lastega kohtumas, kõrval naisterahvas, keda väidetakse olevat tema abikaasa. Teisal kinnitatakse, et see naine, Kimi poplauljatarist noorpõlvkallim Hyon Song-wol, olevat abielus siiski kellegi teisega. Väidetavalt olevat isa ligi kümne aasta eest keelanud Kimil Hyoniga suhelda, nüüd olevat Kim aga endise armastuse uuesti leidnud.

Šveitsis koolis käinud Kim Jong-un on vaimustuses läänemaailma ikoonidest ning kutsus eelmisel nädalal endate esinema Walt Disney tege-lased Miki-hiire ja Karupoeg Puhhi, eirates autoriõigusi.

Kim Jong-unile meeldib sõjatööstuse asemel lasteaedu külastada.

Foto: Reuters/Scanpix

olevat. „Noori esindav” Choe (62) tõusis hiljuti just Ri kõrval keskmilitaarkomisjoni aseesimeheks, komisjoni esimeheks on uus suur juht Kim Jong-un isiklikult. Ka Korea Töölispartei poliitbüroo presiidiumis istub Kim Jong-uni kõrval just Choe Ryong-hae, lisaks kõrgeima rahvaassamblee juht Kim Yong-nam (84) ja peaminister Choe Yong-rim (81). Ri kaotas ameti korraga mõlemas võimutipus.

Riigi viie tähtsaima isiku hulka kuulunud Ri tagandamine räägib küll Põhja-Koreas alanud puhastusest, aga riigis, kus ollakse harjutud, et vanakesed lahkuvad soojalt positsioonilt vaid jalad ees, ei tasu tõsisemast noorenduskuurist veel rääkida.

Noorel raske tõsiselt võtta

Ka 1994. aastast riiki valitsenud Kim Jong-ili (suri mullu 71-aastasena) võimuaia elas

üle terve hulk staažikaid ligi 80–90-aastaseid parteiveterane. 29-aastast uut liidrit on neil raske tõsiselt võtta või vastupidi, uuel liidril raske nende nõu kuulata. Kim Jong-un ei ole küll kuskil vihjanud, et kavatseks gerontokraatiale lõppu teha. Parteid ja riiki juhitakse ikka veel tema vanaisa Kim Il-sungi Juche-põhimõtete alusel – vormiliselt on ta riigipea ka 18 aastat pärast surma. ●

Kriis sööb usku kapitalismi ja paremasse tulevikku

Uuring

Vabaturumajanduse toetajaid on rohkem Brasiilias, Hiinas, Saksa-maal ja muidugi USA-s.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Üleilmne majanduskriis on toonud kaasa töötuse ja kärpimise, raskused riigiti ning paljude isiklikus majapidamises, kuid hakanud murendama usku ka vabasse turgu ja kapitalismi laiemalt.

Washingtonis asuva Pew' uurimiskeskuse mahukas uuringus küsitleti 26 000 ini-

mest 21 riigis, kus kõigi peale kokku keskmiselt vaid neljandik oli rahul oma maa majandusliku olukorraga. Enamus oli rahul vaid neljas riigis: Hiinas (83 protsenti), Saksamaal (73), Brasiilias (65) ja Türgis (57). Euroopas olidki vaid sakslased need, kellest enamik oma maa majandusseisu kiitis. Eesti ei olnud küsitluse kaasatud.

Lääne pessimism

Võrreldes olukorda sarnase Pew' uuringuga 2008. aastast ehk siis enne kriisi puhkemist, on näha usalduse langust nii majandus- kui ka poliitilise süsteemi vastu. 11 riigis oli

Enamik hiinlasi on eluga rahul ning suhtub tulevikku optimistlikult.

Foto: Reuters/Scanpix

vaid pool vastanutest seda meelt, et vabaturumajandus toob heaolu. Itaalias langes usk kapitalismi 23 ja Hispaanias 20 protsendi võrra.

Suur erinevus ilmneb üsna optimistlike arengumaade – kui nende all pidada silmas Brasiiliat, Indiat ja Türgit – ning pessimistlike arenenud maade vahel.

Vaid kolmandik ameeriklasi arvab, et nende maa majandus on heas seisus, sama meelt on kõigest 16 protsenti eurooplastest ning imeväike osa, seitse protsenti jaapanlasi.

Hiinlased elavad paremini

Nii Euroopas kui ka Jaapanis usub vaid üks inimene kümnest, et tema lastel on kergem saavutada jõukust ja paremat sissetulekut. Võrdluseks: Hiinas usub laste paremasse tulevikku 57 protsenti vastanutest.

Hiina paistabki silma optimismiga nii tulevikku kui ka oleviku osas. 92 protsenti

küsitletutest ütles, et nad elavad paremini kui eelnev põlvkond, ning 83 protsenti on rahul praeguse majandusolukorraga. 70 protsenti peavad end praegu rahaliselt jõukamaks kui viie aasta eest ning 69 protsenti on rahul isikliku majandusliku seisuga.

Hiina puhul märkisid küll uuringu korraldajad, et valim oli kaldu linnaelanike poole, esindades umbes kahte kolmandikku täiskasvanud elanikkonnast.

Kinnitust sai ka oletus, et kriisi ajal on vähenenud usk valitsustesse ja poliitikasse. 16 riigis 21-st leidis enamus, et majandusraskustes on peamiselt süüdi poliitikutud. Kõige enam süüdistati poliitilist juhtkonda Pakistanis (95 protsenti), aga ka Tšehhis (91) ja Poolas (90).

Hispaanias ja Prantsusmaal peeti valitsusest enam raskuste süüdlaseks pankasid, vastavalt 78 ja 74 protsenti. ●

NOKIAL ON VESI AHJUS

Nokia loodab taastada USA-s ära-kukkunud müüki uue Lumia 900 mudeliga, kuid järjekordse tagasilöögina otsustas mobiilsideoperaator AT&T alandada telefoni hinda, mis on tõend sellest, et firma

ei suuda kliente iPhone'ist ja Androididest eemale meelitada. Nokia aparadi hind langes eile 49,99 dollarile, samas iPhone'i ja Samsungi Galaxy S3 hinnad algavad 199,99 dollarist.

LAENATAKSE TAAS ROHKEM

SEB pank väljastas teises kvartalis ligi 30 protsenti enam uusi eluasemelaene kui eelmise aasta teises kvartalis. Samuti suurenes deposiitide jääk aastases võrdluses kaheksa protsenti.

POODLEMIST ON ROHKEM

Viru Keskuse esimese poolaasta käive kasvas mullusega võrreldes 8,9 protsenti, moodustades 57,9 miljonit eurot. Külalistavusus suurenes 1,5, keskmine ostusumma 6,5 protsenti.

TUUMAREFERENDUM

Leedu seim otsustas eile hääletage 62 : 39 korraldada sügisel koos parlamendivalimistega rahvahääletuse tuumajaama ehitamise üle otsustamiseks. **Lühiuudised Delfist**

Saaremaa sadamas on tänavu peatunud vaid üks reisilaev

Mullu Saaremaa sadamas nähtud haruldane ristluslaev.

Foto: Delfi

Transport

Ristluslaevade peatumiseks rajatud kaid tahetakse avada kaubavedudele, kohalikud on selle vastu.

Ann-Mari Nergi
ann-marii.nergi@epi.ee

Kui võtta arvesse 200 miljoni krooni suurust investeeringut, mille riik 2006. aastal Saaremaa sadama rajamiseks tegi, ja aastate jooksul seal tegelikult peatunud 37 ristluslaeva, on tulemus jahmatav: iga laeva vastuvõtmine on riigile maksma läinud 5,4 miljonit krooni ehk üle 340 000 euro. Sel aastal on Tallinna sadamale kuuluv Saaremaa sadamas peatunud kõigest üks laev ja suve jooksul on neid tulemas veel kaks. Järgmiseks aastaks tehtud broneeringud lubavad tuua Kudemala lahe ääres asuvasse Ninase külla 15 turiste vedavat alust.

Kuigi Tallinna sadama juhatuse esimees Ain Kaljurand rääkis veel merepäevade ajal sellest, kuidas Vanasadamast peatuvate turistide arv kasvab lähiaastatel poole miljonini, siis tunnistas ta ka kohe, et Saaremaal ei lähe asjad nii hästi, kui loodeti. „Saaremaa on selgelt kriisinduses täiesti uus sihtkoht ja siiani toimib see endiselt ainult suurte linnade vahel. Me eeldasime, et Saaremaa tõmbab turiste oma atraktiivsusega, aga praegu pole selles ulatuses asjad käima läinud,” ütles Kaljurand.

Samuti ei käi sadamasse ühtegi regulaarliini, mida Ninasel samuti oodati.

Mitme takistuse tõttu on nüüd pikalt üritatud laiendada Saaremaa sadamat ka kaubavedudele sobilikuks, kuid selle vastu on nii kohalik kogukond, kes kogub internetis lausa üleskutsega sadama rajamise vastu allkirju (ninaseleappi.eu), kui ka keskkonnaamet, kes ei andnud juuni algul detailplaneeringule kooskõlastust. Mustjala valla maatalituse juhataja Ilmar Pungari sõnul on planeering eilsest alates avalikul väljapanekul.

Ootavad planeeringut

„Ainsa kaebuse oleme me siiani saanud sadama naabrilt, kelle arvates võib minna müra liiga suureks. Nüüd on planeeringusse ka müratõkkesein sisse pandud ja mure lahendatud,” kinnitas Pungar.

Ain Kaljurand kinnitas, et riigile kuuluv Tallinna Sadam AS ei pea Saaremaalt kaubavedude alustamiseks tegema mindeid lisainvesteeringuid, sadamaalale planeeritakse ainult tootmismaa krundid ja edasine on juba ettevõtjate teha. „Püüame maksimaalselt kasutada juba tehtud investeeringuid ka ettevõtjate tarbeks ja luua sinna ka väikese kaubakäitlemise ekspordi tarbeks.” Kaljurand lisas, et kui detailplaneering saaks augustiks-septembriks vastu võetud, võiks juba järgmisel aastal midagi valmis olla. ●

KOMMENTAAR

Jüri-Ott Salm

Eestimaa looduse fondi tegevjuht

Kui Saaremaale reisisadamat planeeriti, olime kohe algul selle vastu. Nii Eestimaa looduse fond kui ka Eesti roheline liikumine vaidlustasid sadama rajamise otsuse kohtus, kuid riigikohtuni me välja ei läinud. Siis vaidlesimegi tervikmõjude hindamise üle, mil ametiasutused kinnitasid meile, et sadam jääb ainult reisisadamaks. Juba siis tundus see ebareaalne ja nüüd kuuleme kaubasadama planeerimisest ja lõpuks siis hinnatakse ka tervikmõjusid (keskkonnamõjude strateegilise hindamise aruanne on siiani heaks kiitmata – toim).

Sadama laienemisega muutub ka mereliiklus intensiivsemaks, kuid meretõrjevahimikus on terves Eestis väike, rääkimata Saaremaast. Kui seal midagi juhtub, tuleb tõrjevahendeid transportida mandrilt. Selle ajaga võib õli-reostus juba väga kaugele levida.

Juba paar aastat tagasi menetles keskkonnainspeksioon Saaremaa sadamast ühe puidulastiga laeva väljumist, mis ei olnud mitte kuidagi planeeritud ega lubatud. Siis tunnistas ka Tallinna sadam, et nad tõepoolest rikkusid eeskirju.

Pangabuss sattus Lasnamäel avariisse

Teenus

Swedbanki avarii läbi

teinud buss jõuab

Kehrasse ja Paldiskisse

järgmisel nädalal.

Ann-Mari Nergi
ann-marii.nergi@epi.ee

Eile hommikul Lasnamäel autoavariisse sattunud Swedbanki pangabuss, mis mööda väiksemaid pangakontoriteta valdasid ja linnasid tiirutab, ei sõitnud eile graafikus ette nähtud peatustesse, sest vajab väikest remonti. Päevase rivist väljasoleku tõttu peavad Kehras ja Paldiskis elavad panga kliendid ootama 23. juulini, et oma rahaasju kodu lähedal korda ajada.

Eile hommikul sõitis sõiduauto Lasnamäe kanalis maha liiklusemärgi, kuid ei peatunud. Hoolimatu autojuhi taga sõitev auto pidi aga liiklusemärgile otsasõitmise vältimiseks pidurdama ja nii ei saanud ka

pangabussi juht otsasõitu äkitselt pidurdavale autole ära hoida. „Keegi õnnetuses viga ei saanud, ainult bussi radiaator vajab väikest remonti,” ütles Swedbanki pressiesindaja Gaili Eding.

Bussil on palju kliente

Kehrasse, Anija valla kultuurikeskuse juurde pidi buss saabuma eile kell üheksa hommikul. Kui paljud kliendid aga avarii tõttu teenindamata jäid, kultuurikeskuse juhataja Ruth Lille öelda ei osanud, sest kultuurikeskus on suvisel ajal kollektiivpuhkusel. Samas lisa Lille, et tema meelest käib iga kord, kui buss Kehras peatub, seal asju ajamas hõmmakavalt palju inimesi. „Tavaliselt ma alati imestan, kui paljud bussi tulekut ootavad. Peamiselt on need pensionärid, kes linna vahet niipalju ei käi,” rääkis Lille.

Paldiski linnavalitsusest öeldi, et kuigi buss pidi tulema alles kell 14, olid teated väljas

juba varem ja nii ei oodanud otseselt keegi bussi tulekut, vaid sellest saadi linnavalitsuse ükselt teada.

Swedbanki pressiesindaja sõnul on neil igas omavalitsuses ka kontaktisikud, kes info bussi tuleku ärajäämisest kohalikele viivad.

Algselt pidid ära jääma ka tänased peatused Lohusuus, Avinurm, Tamsalus ja Kohtla-Nõmmel, kuid need siiski toimuvad. Teine pangabuss oli eile töös.

Kaks pangabussi vuravad mööda Eestimaad 2005. aastast peale. Swedbanki statistika kohaselt külastas näiteks eelmise aasta korralistel marsruutidel bussi ligi 23 000 klienti üle Eesti.

Värsketest peatuspaikadest lisandusid märtsis Otepää ja Kunda, aprillist Vändra ning kurikuulus Virtsu, kus kohalikel õnnetus suure võitluse ja käreaga vähemalt selleks aastaks säilitada ka sularahautomaat. ●

*Loe uue
Maamajanduse
esimest numbrit
juba 19. juulil
Maalehe vahel!*

Uus Maamajandus ja Maalehe lisa

Alates juulist saab Maamajandus uue näo ja hakkab ilmuma Maalehe lisana. Kõik Maalehe tellijad ja ostjad leiavad selle edaspidi iga kuu kolmanda nädala lehe vahelt.

Lisainfo ja tellimine
telefonil 680 4444
või e-posti aadressil
klienditugi@lehed.ee.

Uus!

MADONNA KOHTUSSE

Prantsusmaa parempoolne Rahvusrinne lubab kaevata kohtusse Madonna, kes kasutas Pariisi-kontserdi kujunduses parteijuht Marine Le Peni pilti, mida katsid haakristid. **Reuters**

MAARIT MURKA UUED MAALISARJAD TAM-GALERIIS

Tam-galeriis esitletakse kunstnik Maarit Murka täiesti uusi maalisarju „Target”, „Lost in Translotion”, „Marked” ja „Hostile”. Tegemist ei ole tavapärase isikunäitusega, vaid näha saab

valikut kunstniku uusimatest maalisarjadest, mis on mujal maailmas tuntust kogunud, kuid Eesti publikule veel teadmata. Näitus jääb avatuks juuli lõpuni. **EPL**

RED HOT CHILI PEPPERS SALVESTAB TALLINNA KONTSERDI

30. juulil Tallinna lauluväljakul esinev maailma üks kuulsamaid ja edukamaid rokkbände Red Hot Chili Peppers salvestab oma Tallinna esinemise täies mahus.

Mõni päev pärast kontserti avaneb kõikidel Red Hot Chili Peppersi fännidel võimalus osta oma lemmikbändi professionaalselt salvestatud ja kokkumiksitud live-materjal. **Delfi**

Saaremaal, linnaelu kärast eemal, on filmi „Kertu” võtted täies hoos

Uus

Möödunud nädalal

algasid Eesti mängufilmi

„Kertu” võtted, kus mängitakse stseene külaelust.

Andres Laasik

andres.laasik@epl.ee

Kui mandril kimbutab inimesi ja nende tegemisi vihm, siis Saaremaal kadakate vahel toimetavatel filmitegijatel, kel suur osa stseene on vaja ette mängida õues, on seni üsnagi hästi läinud.

„Meil on ilmaga läinud õnneks, siamaani oleme võtted tehtud saanud,” rääkis filmi „Kertu” produtsent Riina Sildos. „Ükskord, kui võtsime üles stseeni praami peal, hakkas tibutama, kuid sinna see sobis. Vottegraafik on väga pingeline, loodan väga, et ilm alt ei vea.”

„Kertu” on Ilmar Raagi autorifilm, temalt on nii stsenaarium kui ka lavastus. Võtteplatsid valis Saaremaalt pärit Ilmar Raag oma kodukandist. Võtted toimuvad Saaremaa eri külates, fotodele jäädvustatud võtted on üles võetud Kurevere külas.

Kohtlane külanoorik

Filmi nimegelane Kertu, keda kehastab Ursula Ratasepp, on 30-aastane külanoorik, keda külarahvas tema tasase loomu pärast veidi kohtlaseks peab. Filmi pealiiniks on Kertu ja napsulembese

külamehe Villu, keda kehastab näitleja Mait Malmsten, armastuse lugu.

Filmis teevad kaasa teisedki teada-tuntud ja armastatud näitlejad, nende seas Peeter Tammearu, Külliki Saldre ja Leila Säälik.

Film „Kertu” jõuab kinolinale järgmise aasta sügisel. Ilmar Raagi eelmise film „Eestlanna Pariisis” pole veel avalikkuse ette jõudnud, filmihuvilistel on võimalik seda esmakordselt näha 12. oktoobril. **o**

„Kertu”

Stsenarist ja lavastaja: Ilmar Raag
Produtsent: Riina Sildos

Osades: Ursula Ratasepp ja Mait Malmsten, Peeter Tammearu, Külliki Saldre ning Leila Säälik

Operaator: Kristjan-Jaak Nuudi

Kunstnikud: Jaagup Roomet ja Kristjan Suits

Kostüümikunstnik: Anu Lensment

Esilinastus: 2013. aasta sügisel

Filmi eelarve on 500 000 eurot ning seda rahastavad Eesti filmi sihtasutus, Eesti kultuurkapital ja erarahastajad.

-1- Lavastaja Ilmar Raag juhendab näitlejaid Ursula Rataseppi ja Leila Säälikut.

-2- Mait Malmsten mängib „Kertu” oma kaheteistkümnenda suurema filmirolli, kehastades viinamaiast külameest. -3- Nimiosatäitjat Kertut mängib Ursula Ratasepp.

Fotod: Delfi

Teatrireelvaga maailmaparandamine käib läbi kibedate pisarate ja vaeva

Arvustus

Andres Laasik
teatritoimetaja

Suvelavastus „Tahame luua näitemängu, mis muudaks maailma” on väärt teos kaunite kunstide huvilistele.

Etenduses püstitatakse uudsel moel igivana küsimus: mis see näitemängutegemine ikkagi on? On sel mingi mõte või on tegemist lihtsalt tühja töö ja vaimu närimisega?

Tšiilist pärit tükk kujutab väikest näitlejate seltskonda, kes on oma uue etenduse proovide tarvis muust maailmast eraldunud. Ettevõtmise eesmärk on muuta maailma või vähemalt saalitäit vaatajaid, kes on tüdki vaatama tulnud. Vaevarikast proovi-protsessi Jänedal näidataksegi. Ja vägagi kaasakiskoval moel, sest draamat jagub küll ja veel. Lugu on täis tuliseid vaidlusi, konflikte ja ka pettumust.

Maailma paremaks muutmise näiliselt lihtne ülesanne kujuneb tegelikkuses kontimurdvaks. Marilyn Jurman mängib noorukest aktivisti, kes pakub välja šokeerivad

ne kujuneb tegelikkuses kontimurdvaks. Marilyn Jurman mängib noorukest aktivisti, kes pakub välja šokeerivad

Sündinud rollid on tähenduslikud nii selle teose kui ka näitleja loometee taustal.

plaane, mille elluviimiseks üldsus valmis pole. Kogenum ja enesekindlam näitleja (Margus Prangel) õpetab praktilisi nippe veel noorukele näitlejahakatisel (Jüri Tiidus). Leino Rei kehastab tegelast, kes kor-

Jüri Tiidus (esiplaanil) ja Margus Prangel

Foto: Mats Õun

raldab pisikese mässu, kaitsmaks traditsioonilisi väärtusi. Lugu hüpleb ühelt teemalt teisele, ilma et maailma muutmise suurt edasiminekut paistaks.

Erinev kultuurikontekst

Marco Layera teatritekst on kirjutatud konkreetsetes kultuurikontekstis ja mõned tegevuskäigud ei taha siin hästi vedu võtta. Oma piirid seab juba teatritegemise ühiskondliku tähenduse erinevus Tšiili ja Eesti ühiskonnas. Kuid stseenidest, mis vaatajale siiski korda lähevad, paistab välja, et Layera on lavastajana perfektsionist, kes loob koos näitlejaga toimiva kõneka stseeni, milles on mitmetähenduslik sõnum.

Lavastuses on olemas teravad olukorrad, mis panevad näitleja liikuma. Sündinud rol-

lid on tähenduslikud nii selle teose kui ka näitleja loometee taustal.

Igal juhul rikastab Marco Layera teose lavastamine Eesti teatrit. Tegemist on väärt repliigiga siinsetes kunstivaidlustes. Polegi tähtis, kas laval on Tšiili või Eesti lugu, mõtteainest ja kaasaelamist pakub ta nii või teisiti. **o**

Teater

„TAHAME LUUA NÄITEMÄNGU, MIS MUUDAKS MAAILMA”

Autor-lavastaja: Marco Layera (Tšiili)

Kunstnik: Keili Retter

Osades: Margus Prangel, Nero Urke, Marilyn Jurman, Jüri Tiidus, Leino Rei

Järgmised etendused: 19., 20., 25., 26. juulil ja 1., 2., 3. augustil

Näidendi „Nõiutud kevade” proovid toimusid Lutsu nukra pilgu all. Foto: Anatoli Makarevitš / Vooremaa

Toots, Kiir ja Luts saavad taas Palamusel kokku, aga seekord hoopis teises võtmes

Suveteater

Kaarel Kressa
toimetaja

Etenduse autorit Toomas Suumani huvitas Lutsu suhe „Kevade” tegelastega, kelle menu tema ülejäänud teosed varjutas.

Jõgevamaal Palamusel näidatakse vabaõhulavastust „Nõiutud kevade”, mis on pühendatud kirjanik Oskar Lutsu 125. sünniaastapäevale. Lavastuse sünopsise järgi vaevavad elu lõpusirgele jõudnud Lutsu sügavad kahtlused oma kirjani kuväärtuses ning teadmine, et mida ta ka elus poleks teinud või kirjutanud, ikka kummitab selle taga vaid „Kevade”. Sellest sünnivad kirjaniku siseheitlused ja halastamatu eneseanalüüs.

Mis inspireeris?

Näidendi autori Toomas Suumani sõnul toimub „Nõiutud kevade” tegevus 1953. aasta märtsis. Peategelane, kirjanik Oskar on suremas ning teda kummitavad tema esimese ja tuntuima raamatu tegelased. Tegu on viimase ööga, üleminekuhetkedega, kus kirjanik pole veel ühest maailmast lahkunud ja teise jõudnud.

„Proovisin lasta kirjanikul tema loodud varjukujudega – kes üha rohkem vormi koguvad – kokku saada,” selgitab Suuman. „Tegelased on sel ööl miskipärast eriti nõudlikud ning kirjanik ise kahtleb just sel ööl kõige enam iseeneses ja maailmas.”

Suumani inspireeris kirjuta-

misel mõte, et juba Lutsu surmahetkeks – rääkimata praegusest – oli „Kevadest” eestlaste jaoks saanud midagi enam kui lihtsalt raamat. Ning selle tegelased, nagu Toots, Teele või Kiir, hakkasid iseseisvalt oma lugejate kujutluses elama.

„Nende looja, nende tõeline isand on lahkumas ning nüüd tekib küsimus, mis saab tegelastest,” ütleb Suuman. „Kas nad ikka jäävad raamatusse

ning vaese Lutsu puhul, et küll oli ikka joodik ja naljamees. Lutsule juurde kleebitud koomiku roll vaevab meie kirjan-duse üht suuremat, täpsemat ja peenemat inimestetundjat kuni surmani.”

Saab tublisti naerda

Suumani meelest väärivad sellised pimedad nurgakesed eesti kultuuriruumis suuremat läbivalgustamist. „Võib-olla on

see vajalikumgi kui meeletud katsed eesti kultuuri välismaale viia,” ütleb Suuman. „Eks ka mesidel ja festivalidel on vaja käia, aga eelkõige tuleb iseenda jaoks midagi väärt olla. See, kas šveitslane, luksemburglane või hispaanlane ka aru saab, nii tähtis ei ole.”

Ehkki etendusel saab muu hulgas tublisti naerda, ei taha Suuman oma näitemängu žanriliselt iseloomustada. „Žanre pole olemas,” leiab ta. „Kõige kaunim oleks, kui asjad oleksid sama kurblooliselt tottrad, kohati väga naeruväärsed ning samal hetkel väga õrnad ja traagilised, nagu elu ise meie ümber.”

Teater

„NÕIUTUD KEVADE”

Autor: Toomas Suumann

Lavastaja: Madis Kalmet

Osades: Mart Toome, Alo Kõrve, Argo Aadli, Indrek Ojari, Maarika Mesipuu, Erik Ruus, Bonzo, Jõgevamaa harrastusnäitlejad ja puhkpilimängijad
Etendused toimuvad Palamusel muuseumi õuel 21. juulini.

Kukerpillid esitlesid eile 40 aasta lava-juubeli duubelplaati

Plaadiesitlus

Eile tähistas ansambel Kukerpillid oma 40 aasta lavajuubelit uue duubelplaadi esitlemisega Tallinna lähel vanal kunnaril Kajsamoos.

Lisaks Kukerpillide muusikutele astusid kontserdil üles Marko Matvere koos Väikeste Lõõtspillide Ühinguga ja Ivo Linna, kelle muusika kõlab ka Kukerpillide uuel duubelplaadil ning kellega koos alustatakse üle-eestilist Kukerpillide kontserdituuri.

Peagi poodidesse jõudev Kukerpillide duubelplaati kannab nime „Kaunimad laulud” ja seal kõlavad nii tuttavad kui ka vanemad muusikapalad.

Vanad lood uues kuues

„Ma ei ole täpselt välja rehken-danud, kui palju on uusi lugu-sid ja palju vanu,” ütles duu-pelplaadi kava kohta Kuker-pillide liige Ike Volkov.

Küll aga on nii mõnigi vana tuttav lugu saanud uue esituse ja kaasesitajad. „Valisime välja esitajad, kes meeldisid, kellega tahaksime koos lugu teha,” kommenteeris Volkov plaadi kirjut esitajate seltskonda. „Kutsusime esinema ja enamasti tuldi ka,” rõõmustas ta.

Plaadil laulavad lisaks Mar-

ko Matverele ja Ivo Linnale veel paljud teised muusikud-lauljad, nende hulgas Estonia teatri diiva Helen Lokuta, Tallinna Päikesejänku lasteaia mudilased, muusikud Soomest ja Ameerikast.

Kukerpillide kontserttuuri esimene kontsert toimub 26. juulil Paides, viimast kontserti saab kuulata 5. augustil Raplas. **• Andres Laasik**

Ike Volkov

Foto: Sven Arbet

ÕIENDUS

Parandus eilsesse ulmeauhinna Stalker võitjate nimekirja

●● Eesti ulmeühingu näpuvea tõttu ilmus eilses Eesti Päevalehes ebatäpne info ulmeauhinna Stalker võitjate kohta. Parimaks tõlkeromaaniks tunnistati tegelikult George R. R. Martini „Mööka-de maru” (kirjastus Varrak, tõlkija Mario Kivistik).

Parima tõlkejutu tiitli sai Paolo Bacigalupi „Liiva ja räbu rahvas” (antoloogias „Täheaeg 8”, tõlkija Eva Luts). Parima antoloogia auhinna sai Indrek Hargla „Suudlevad vampiirid” (kirjastus Fantaasia).

Ülejäänud võitjad vastasid eilses Eesti Päevalehes kirjutatule. Parim kodumaine ulmeromaan on Indrek Hargla „Suudlevad vampiirid” ja parim lühiromaan Hargla jutustus „Elavad surnud”, mõlemad ilmusid kogus „Suudlevad vampiirid”. Parim eesti autori lühijutt on Maniakkide Tänav „Euromant”, mis ilmus samanimelises autorikogus (kirjastus Fantaasia).

Indrek Hargla on nüüd kokku võitnud 17 Stalkerit, George R. R. Martinile oli seekordne võit kolmas. Mõlemad on oma kategoorias Stalkeri ajaloo enim pärjatud autorid.

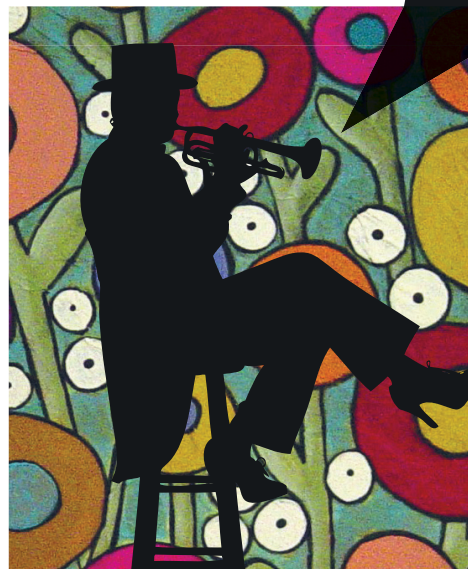
Paolo Bacigalupile oli tegu teise ja Maniakkide Tänavale esmakordse võiduga. Eesti Päevaleht ja Eesti ulmeühing paluvad vabandust segaduse põhjustamise pärast. **Kaarel Kressa**

Maaleht
HEA EESTI LEHT

KUTSUB

Aianduskeskuses
Hansaplant

AIA JAZZ
24.07
kell 20.00

ESINEVAD:

Linnateatri näitlejannad
Evelin Võigemast, Hele Kõrve koos Andre Maakeri ja Virgo Sillamaaga kontsertkavaga **“Harmonia”**

ning

Draamateatri näitlejad
Mait Malmsten, Margus Prangel, Märt Avandi ja Raimo Pass koos Indrek Kruusimaa, Robert Jürjendali, Tõnis Leemetsa ja Mart Sooga.

Kavas on võrratu kitarrimuusika - nii omalooming kui maailmaklassika.

Uksed avatakse kell 19.00!

Avatud sise- ja välikohvik koos HOUSE GOURMET maitsva söögi ja veiniga. Kontsert algab kell 20.00.

Piletid:

Piletid hinnaga 15 EUR (Hansaplanti püsikliendile) ja 17 EUR on müügil aianduskeskuses Hansaplant ning Piletilevis. Sülelapsed tasuta!

Kohtade arv on piiratud!

hansaplant
SINU AIANDUSKESKUS

BALTIC AGRO
DLA Group

MARKO ALBERT VÕITIS ESIMISE POOLPIKA TRIATLONI

33-aastane Marko Albert võitis üleile Ironmani võistluse USA-s, mis oli ta elu esimene võit poolpikal triatlonil (1,9 km ujumist, 90 km rattasõitu ja 21 km jooksmist). Võidu aeg oli 3:59.23.

REIN PILL JA KONSTANTINOS KS VÕITSID LEEDUS MK-ETAPI

Rein Pill võitis hobusel Konstantinos KS nädalavahetusel Leedus Zagares toimunud Kesk-Euroopa liiga takistussõidu maailmakarika etapi tasemel CSI2-W. Maailmakarika arvestuses punkte andnud

grand prix' sõidus takistuste kõrgusega kuni 160 cm läbis raja puhtalt viis sõitjat, võitja selgus ümberhüpetel. Põhiparkuuris sai Gunnar Klettenberg hobusega Lance S üheksanda koha.

BARUTO KAOTAS KOLME SEKUNDIGA

Kaido Höövelson ehk Baruto sai sumo suurturniiri Nagoya-basho üheksandal võistluspäeval kaotuse, jäädes tehnikaga *uwatedashinage* alla *oze*ki Harumafujile, kes püsib turniiril kaot

tuseta ja jagab liidrikohta. Mongol tõmbas Baruto pikali juba matši kolmandal sekundil. *Oze*ki Baruto jätkab turniiri seitsme võidu ja kahe kaotusega, jagades viiendat kohta.

Taaramäe: Di Gregorio juhtum võiks olla õpetuseks igale noorele sportlasele

Telegramm

Ivar Jurtšenko
Prantsusmaa

Keelatud võtete kasutamises süüdistatava Di Gregorio klubikaaslane Rein Taaramäe räägib, mida see kaasa toob.

Spordisõprade pilku püüdvat Tour de France'i kohapeal jälgides sattusin ühel õhtupoolikul Cofidise meeskonna hotelis Rein Taaramäega pikema jutuotsa peale ning tahes-tahtmata komistas suuvärk skandaalse Remy Di Gregorio juhtumi otsa. Touri esimesel puhkepäeval arreteeriti Taaramäe abilise otse hotellitoast. „Ükskõik kuidas juhtum laheneb, Remy enam tiimi asja pole,” kinnitas Taaramäe rohkem kui veendunult.

Seejärel pöörutas Cofidise liider pika tiraadi, mis tundus mingis mõttes vabanemisenä. Valus teema paistis teda hingesopis närvivat ja seda tuli avada.

„Tegelikult võiks sellest uudisnupu teha, mis mehe eluga nüüd juhtub. Ei ole nii, et mees teenis siin kõva pappi, sõitis võidu ja elas hästi. Eelmise aasta suvel ta abi-

Pierrick Fedrigole oli Pau varemgi õnnelik koht

Eilse 158,5 km pikkuse etapi Samatanist Pausse võitis prantslane Pierrick Fedrigo (FDJ-BigMat), kellele Pau on õnnelik paik – samas triumfeeris ta ka kaks aastat tagasi. Üldse on Fedrigo võitnud neli Tour de France'i etappi.

„Uskumatu edu,” juubeldas võitja, kellel eelmine aasta jäi haiguse tõttu vahele. „Aga kui sa juba tuuril sõidad, pead olema valmis igasugusteks olukordadeks. Meil oli väga tugev juhtgrupp, kuid suutsin õige hetke tabada ning eest ära kihutada,” rääkis ta Eurospordile.

Ka võitja meeskond säras õnnest. „Suurepärase päev kogu tiimile. Teame juba, et kui Pierrick liigub eesotsas, on ta kõige võimeline,” rõõmustas FDJ-BigMati spordidirektor Marc Madiot.

Tuuri juhib endiselt britt Bradley Wiggins (Sky). Täna on tuuril puhkepäev, homme sõidetakse 197 kilomeetrit ning jõutakse Püreneedesse. EPL

kes soovib millegi kahtlasega tegelema hakata. Ma arvan, et kõik, kes on jama-dega vahele jäänud, on sattunud väga täbarasse seisu. David Millar oli põhimõtteliselt alkohoolik, enne kui ta *comeback*'i tegi,” tõi Taaramäe lagedale karmi reaalsuse.

Igal pool esikaanel

„Kui ma ise sellises seisus oleks nagu Di Gregorio praegu, siis vist mõtleksin lausa enesetappule. Aga mis sa teed? Touril jääda sellise jamaga vahele! Igal pool esikaanel, telekanalid pasundavad... Ma veel nägin telekast, kuidas ta tuli arestimajast välja, alles paari päeva eest sõime lauas koos. Päris öudne,” rääkis Taaramäe.

Prantsuse politsei vahistatud 26-aastane Remy Di Gregorio sai prokurörielt süüdistuse keelatud võtete kasutamises meditsiinilise vajaduseta. Ta oli endale süstunud sel aastal korduvalt hapnikuga rikastatud verd ja glükoosi. Reeglite kohaselt ei tohi ratturid süstimise teel aineid organismi viia. Seda võib teha ainult siis, kui see on meditsiiniliselt vajalik ning arst peab protseduuri dokumenteerima. ●

Taaramäe klubikaaslane Remy Di Gregorio pärast vahelejäämist ajakirjanike piiramisrõngas.

Foto: Reuters/Scanpix

TULEMUSED

15. ETAPP SAMATAN–PAU 158,5 KM

1. Pierrick Fedrigo (PRANTSUSMAA, FDJ-BIGMAT) 03:40.15
2. Christian Vande Velde (USA GARMIN-SHARP) +00.00
3. Thomas Voeckler (PRANTSUSMAA, EUROPCAR) +00.12
4. Nicki Sorensen (TAANI, SAXO BANK-TINKOFF BANK) +00.12
5. Dries Devenyns (BELGIA, OMEGA PHARMA-QUICK STEP) +00.21
- ... 124. Rein Taaramäe + 11.50

ÜLDARVESTUS

1. Bradley Wiggins (SUURBRITANNIA, SKY) 68:33.21
2. Christopher Froome (SUURBRITANNIA, SKY) + 02.05
3. Vincenzo Nibali (ITAALIA, LIQUIGAS-CANNONDALE) +02.23
- ... 37. Taaramäe +58.59

Anne Rei: hispaanlaste sõnul oli see parim turniir, kus nad on käinud!

Intervjuu

Aet Süvari
aet@epl.ee

Äsja lõppenud jalgpalli U-19 EM-finaalturniiri direktor kiidab siinsete vabatahtlike tööd ja vihma trotsinud pealtvaatajaid.

●●UEFA kiitis Eestis korraldatud U-19 finaallturniiri kõvasti. Kuidas ise korraldusega rahule jäite?

Mina jäin kõigega väga rahule. Terve jalgpalliliidu meeskond tegi väga tublit tööd. Kõik läks väga hästi. Käisin täna (eile – toim) hommikul viimaseid lahkujaid ära saatmas, UEFA inimesed kiitsid kõvasti, ka hispaanlased ütlesid, et see on parim turniir, kus nad kunagi on käinud.

●●Vaatamata ilmale? Finaali ajal sadas ju kõvasti!

Jah, ilma ei saa meie määrata, aga tõesti oli uskumatu, et ka selle vihmaga tuli nii palju inimesi staadionile kohale. See oli ikka super!

●●Kas te ise uskusite, et kokkuvõttes külastab turniiri nii palju inimesi – üle 46 000 pealtvaataja?

Kui sügisel selle tööga alustasin, siis olin natuke skeptiline, kas meil õnnestub täita enda seatud eesmärgi, et turniiri külastaks vähemalt 30 000 pealtvaatajat. Eesti jalgpalli publikuolud on ju üldiselt teada. Aga mida aeg eda-

si, seda reaalsemaks see arv muutus.

Esimene tõsisema märgi andis vabatahtlike ankeedi tagastamine, kus otsitud vabatahtlike arv tuli täis väga kiiresti, mõne päevaga. Siis hakkasime mõtlema, et kui juba sellel tasemel on nii palju positiivset tagasisidet, võime tõesti need arvud kokku saada. Enne turniiri helistasid ka paljud klubid, kõik küsisid pileteid juurde – sain aru, et jalgpalli vastu on ikka tõsine huvi!

●●Kas ka Haapsalu ja Rakvere rahvas jäi rahule?

Jäid küll. Olen suhelnud seal nii linnavalitsuse kui ka staadioni juhtidega ja kõik olid rõõmsad, et nende linnas selline üritus toimub, ja ka tulevikus sooviksid nad sellise turniiri korraldamisel kaasa lüüa.

●●Kas turniiri käigus tuli välja ka mõni kitsaskoht? Miski, mida me veel nii hästi teha ei suuda?

Ma ei oska ausalt öeldes kohe mitte midagi nimetada. Korraldusliku poole pealt ei tekkinud mingeid häireid, küll aga saime ise väga palju kogemusi juurde. Korraldasime turniiri ju koostöös UEFA-ga, sealtpoolt saime väga palju abi, uusi teadmisi, paremaid lahendusi.

●●Mida Eesti jalgpall veel sellest turniirist võitis?

Kindlasti oli väga heaks üllatuseks kogu vabatahtlike pool – me polnud enne kunagi nii suurt hulka vabatahtlikke kasutanud. See, et on olemas nii suur hulk inimesi, kes on nõus abistama, oli meie jaoks väga positiivne üllatus. Saan aru, et see kõik on selline ilus ja ümmargune jutt, aga mul ei ole tõesti kogu turniiri korralduse kohta mitte midagi negatiivset öelda! ●

Luigend mahtus esikümnesse

Eesti U-19 jalgpallikoondise kapten Karl-Eerik Luigend (pildil) mahtus kümne finaallturniiril osalenud talendika mängija nimekirja, mille pani kokku viieliikmeline UEFA reporteritetiim.

„Luigendi mängutarkus ja väljakunägemine avaldusid tema võistkonna turniiri ainsas tabamuses, kui ta lõpetas külmavereliselt hea rünnaku 1 : 4 kaotusmängus Kreeka vastu,” kirjutasid reporterid.

Peale Luigendi olid UEFA ajakirjanike valikus Jean-Chris-

tophe Bahebeck (Prantsusmaa), Bruma (Portugal), Gerard Deulofeu (Hispaania), Eric Dier (Inglismaa), Giorgos Katidis (Kreeka), Nikola Ninković (Serbia), Paco Alcácer (Hispaania), Domagoj Pavičić (Horvaatia) ja Kostas Stafylidis (Kreeka), kirjutas SoccerNet.ee.

FEDERER TEGI AJALUGU

287 nädalat on Roger Federer olnud ATP maailma tennis edetabelis esikohal. Seni jagas ta 286 nädalaga esikohta Pete Samprasega.

TEEVEER LIITUS LEVADIAGA

FC Levadia sõlmis eile kuni 2013. aasta jalgpallihooaja lõpuni kehtiva lepingu endise Eesti jalgpallikoondise ründaja Ingemar Teeveriga, kes osales eile juba ka esimesel treeningul.

MATTI NYKÄNEN OTSIB TREENERITÖÖD

Värskest taas vanglast vabanenud Soome suusahüppelegend Matti Nykänen (pildil) rääkis lehele lisalmen Sanomat, et ta valmis tub alustama treenerikarjääri ning pakkumisi on välismaalt juba ka tulnud. Ühtlasi kritiseeris ta Soome suusahüpete nõrka seisu – Nykäneni sõnul uuriti vanasti välismaal, mismoodi Soomes asju tehakse, nüüd uurib Soome, mida välismaal tehakse.

EESTI NOORMALETAJA EDU

Bosnia ja Hertsegoviinas toimuvatel Euroopa noorte kiir- ja välkmaale meistrivõistlustel tuli neidude U-14 vanuseklassi meistriks 12-aastane Mai Narva (SK Reval-Sport). Lühiajalised Delfti ja ERR-ist

FC Basel: talvel Taavet, nüüd Koljat

Jalgpall

Talvel Manchester

Unitedit võitnud

FC Basel mängib täna

Tallinnas FC Floraga.

Aet Süvari

aet@ep.ee

Veel aasta tagasi poleks täna õhtul A. Le Coq Arenal FC Floraga Meistrite liiga teises eelringis kohtuv FC Basel kohalikule vutifännile suurt midagi tähendanud. Kuid nüüd pakub mõõdunud talvel Meistrite liigas pisukese sensatsiooni korraldanud Šveitsi klubi Eesti vutifännile head võimalust näha jalgpallimeeskonda, mis pole küll tohtu suuresti vutiriigist ning kuhu ei kuulu ehk ühtegi maailmakuulsat staari, kuid mis on sellest hoolimata suutnud Meistrite liigas end alagrupiturniirilt läbi murda ning kukutanud seejuures konkurentsist endast palju suurema ja kuulsama meeskonna.

Mõõdunud hooaja edu Meistrite liigas on ilmselt 15-kordse Šveitsi meisterklubi ajaloo kõige säravam ja meelde jääv sündmus. Alagrupis Manchester Unitedi, Benfica ja

Baseli meeskond eile õhtul Lilleküla staadioni proovimas.

Foto: Eva Ligi

kukutades seega ManU hooepiski Euroopa liigasse ja võttes ise sisse koha Meistrite liiga kaheksandikfinaalis, kus nende vastaseks loositi hilisem finalist Müncheni Bayern.

Basel näitas kõva sisu veel ka avakohtumises Bayerniga, alistades Saksamaa suurklubi kodus 1 : 0. Paraku rohkemaks Taavetil Koljati vastu jaksu ei jätkunud – Bayern võitis korduskohtumises Šveitsi klubi koguni 7 : 0, lõpetades sellega nende euroteekonna.

Raha ja fännid

Praegune Baseli meeskond, kes nüüd juba ise Koljatina tuleb siia Flora skalpi noolima, on suuresti sama kui eelmisel hooajal Manchester Unitedi ja Müncheni Bayerniga mängides.

Meeskonna kuulsaim män-

gija on kindlasti Šveitsi koondivase endine kapten ja tippvõitvavakütt Alexander Frei, lisaks tasub märkida klubi kaptenit, samuti Šveitsi koondise ründajat Marco Strellerit. Šveitsi koondislastest on klubis ka kaksikvennad Philipp ja David Degen ning nooruke poolkaitsja Fabian Frei, kes muide ei ole oma kuulsu nimekaimu Alexanderi sugulane.

Lahkunud on aga andekas Albaania päritolu ääreründaja Xherdan Shaqiri, kes ManU vastu andis mõlemad väravasöödud – Shaqiri „korjas üles” ei keegi muu kui Müncheni Bayern! Veel on klubist lahkunud pensionile siirdunud poolkaitsja Benjamin Huggel ja Austraalia koondise vana-meister Scott Chipperfield.

Suvel klubiga liitunud andekat egiptlast Mohamed Salah'd Eesti publik samuti oma silmaga ei näe, sest noor ründaja valmistas praegu Egiptuse koon-

disega olümpiamängude jalgpalliturniiriks.

Baseli klubi presidendiks ja omanikuks (täpsemalt enamusosanikuks) on Šveitsi-Saksa äridaam Gisela Oeri. Koos oma abikaasa, Baseli ravimifirma Hoffmann-La Roche pärija Andreasega on Oerid Šveitsi rikkamaid inimesi. Oerilt tul-

nud rahasüstid ja tema äriside-mete toel saadud sponsorlepingud on Baseli viimastel aastatel aidanud õitsvale järjele.

Klubi kuulsamate fännide seas on nii omaaegne Baseli pallur ja endine Müncheni Bayerni kuulus peatreener Ottmar Hitzfeld kui ka tennisessä Roger Federer. ●

Mart Poom: sellist klubi igal aastal Eestis mängimas näha ei õnnestu

FC Flora spordidirektori Mart Poomi sõnul on FC Baseli näol tegemist justkui „Šveitsi Chelsea” – rikkaste omanike edukas suurklubi, mis Šveitsis on kindlasti nende jalgpalli üks edukamaid lipulaevu.

„Kui ma ise 1994. aastal Šveitsi esiliigas FC Wilis mängisin, siis juba räägiti, et Basel on kõige suurema toetajaskon-

naga Šveitsi klubi ning et nende fännid on väga kirglikud,” rääkis Poom. „Tallinna on tulemas 200 fänni, pluss veel vipid. Kindlasti võiksid ka Flora fännid tulla statkale. See on kindlasti üks suuremaid klubisid, kellega Flora on mänginud. Sellist klubi ei näe siin igal aastal, kes on Meistrite liigas alagrupist edasi pääsenud.”

Londoni dopingulabor töötab pausideta

Doping

Londoni olümpiamängude ajal dopinguküttidel tööpuudust karta pole. Nimelt on plaanis testida vähemalt pooli võistlejaid, iseenesestmõistetavalt peavad proovi andma kõik medalivõitjad.

150 teadlasest ja kokku tuhandest töötajast moodustatud tiim võtab mängudel ja paraolümpial kokku 6000 dopinguproovi. Labor töötab 24 tundi päevas ja seitse päeva nädalas. Iga päev on kavas analüüsida nelisada proovi.

Mõistagi on paljud sportlased dopinguteemadel ka sõna võtnud, rõhutades, et ei ole midagi inetumat kui seista poodiumil, samal ajal teades, et oled pettur.

Pekingis tabati 15 patustajat

Suurbritannia sportlased Phillips Idowu, Beth Tweddle, David Weir, Graham Edmunds ja Marlon Devonish teevad kaasa reklaamikampaanias, kus nad kiidavad just seda, kui tänuväärselt tööd teevad dopingulaborid.

„Olümpiamedali võit on iga sportlase jaoks ülevaim tunne. Samas on oluline, et kellelgi ei tekiks kahtlustki, kas võit on puhas või mitte,” rääkis 2004. aastal teatesprindis olümpia-kulla võitnud Devonish.

Nelja aasta eest Pekingi mängudel võeti ligi viis tuhat proovi, olümpia ajal jäi vahele üheksa sportlast. Pool aastat hiljem avati ligi tuhat proovi uuesti, siis tabati veel kuus patustajat. ● EPL

Täna Delfi Spordis: FC Flora alustab meistrite liiga avaringis!

Tallinna sõitnud meeskond on suuresti sama kui eelmisel hooajal Meistrite liigas.

Rumeenia klubi Otelul Galati-ga ennustati Baselile kindlat kolmandat kohta.

Oktoobris, juba keset Meistrite liiga hooaega jäid nad veel ilma ka oma peatreenerist, omaaegselt Müncheni Bayerni jalgpallurist Thorsten Finkist ning pidid vähemalt jaanuarini jätkama abitreener Heiko Vogeli käe all. Kuid Basel näitas, et neid oli vara maha kanda – detsembri alguses mängisid nad viimast alagrupimatši Manchester Unitediga ning võitsid neid vastu kõiki ootusi 2 : 1,

TENNIS

81. koht		
Andres Vösand	Jürgen Zopp	
10. märtsil 1966 Rakveres	Sündinud	29. märtsil 1988 Tallinnas
Donat Masing	Esimene treener	Olev Pass
2 (Tampere ja Casablanca)	ATP turniirivõite	ei ole
1988 jõudis French Openi kolmandasse ringi, kaotades 32 parema seas Andre Agassile 5 : 7, 3 : 6, 3 : 6.	Suure slämmi turniirid	2012 on mänginud nii Australian Openil, French Openil kui ka Wimbledonis põhiturniiri esimeses ringis.
81. (23-aastaselt)	Parim koht maailma edetabelis	81. (24-aastaselt)

Jürgen Zopp kordas maailma edetabelis Eesti meeste parimat kohta

Graafika: Maret Müür

*Toomas Leius oli hinnanguliselt maailma 30.–40. reket, kuid tema ajal edetabelit veel ei peetud.

Ashton Eaton konkureerib olümpial vaid iseendaga

10 PÄEVA
LONDONI OLÜMPIAMÄNGUDENI

Kergejõustik

Maailmarekordi omanik

Ashton Eaton sõidab

Londoni olümpiale

ülekaaluka valitsejana.

Andrus Nilk

andrus.nilk@epl.ee

Peaaegu 500-punktiline edumaa järgmiste kümnevõistlejate ees tõstab 24-aastase Eatoni mängude üheks kindlamaks kullasoosikuks. Treener Harry Marra peab hoolealuse võimalusi suurepäraseks, pealegi ei teinud Ashton jaanipäeva paiku Eugene'is peetud USA katsevõistlustel maailmarekordi vääri-
rilit 9039 punkti kogudes mitmel alal parimat etteastet.

„Olümpia katsevõistlused kujunesid talle heaks võime-
teprooviks, kuid ainult selle-
pärast, et ta suutis viimasajus
saavutada väga suure summa,”
lausus Marra Eesti Päevalehe-
le. „Peaaegu kõikidel üksikala-
del jäi Ashtonil veel varu. Mõne
aasta pärast võib ta koguda
märgatavalt rohkem punkte.”

Ühtlasi hoiatas üle kolme-
kümne aasta mitmevõistlejaid
meistriks kasvatanud Marra, et
kahel pikal ja kurnaval võist-
luspäeval tuleb maailma kõi-
ge universaalsematel atleetidel
alistada nii välised ohud kui ka
sisemised deemonid.

„Tuleb mees pidada, et
kümnevõistlus on sageli ette-
arvamatu ja võistlusel võib juh-

**Äsja püstitatud maailma-
rekordi puhul jäi Eatonil
pea kõigil üksikaladel varu.**

tuda mida iganes, seega on ka
edu suhteline,” ütles 64-aastane
juhendaja, kes on leidnud oma
pikaajalise treenerikarjääri kõi-
ge andekama õpilase.

Säästlik võistlemine

Kui Marra kolm aastat taga-
si Oregoni ülikooli Eatonit
juhendama kutsuti, nägi tema
asjatundlik pilk lihvimata tee-
manti. Kiire ja plahvatuslik,
nõtke ja lõdvestunud lihase-
ga. Kõige rohkem avaldasid
ülükogenud treenerile muljet
uue hoolealuse õhin, kesken-
dumis- ja õppimisvõime.

„Ashtonit pole vaja kunagi
treeningul innustada, ta töö-
tab iga päev kõvasti,” lausub
Marra. Juba pärast neljakuu-
list koostööd püstitas Eaton
seitsmievõistluse maailmarekor-
di, mida ta uuendas järgmisel
talvel Tallinnas ja tänavu sise-
MM-il Istanbulis.

Eugene'is, kus Eaton ületas
2001. aastast tšehh Roman
Šebrlele kuulunud tippmargi
9026 punkti, võistles ta jõudu
säästes. Kaugushüppes sai ta
juba avakatsel kirja kümne-
võistlejate absoluutse tipptu-
lemuse 8.23 ning kahest ülejää-
nud katsest ta loobus. Kõrgus-
hüppes tegi Eaton kaheksa ja
teivashüppes üheksa sooritust.

„Ashton ei kulutanud ennast
ülearu, olime niimoodi võistle-
mist kavandanud,” lausub Mar-
ra. „Nii 100 m jooksus (10,21)
kui ka kaugushüppes esines ta
väga hästi, kuid mõlemal alal
on ta võimeline rohkemaks.
110 m tõkkejooksus plaanisime
alalhoidlikku jooksu, et ei juh-
tuks äpardusi. Ta läbis tõkke-
maa ettevaatlikult, seega saab
ta edaspidi kindlasti 13,70-st
kiiremini joosta.”

Olümpiahoojaks valmis-
tudes viis Marra Eatoni kokku
olümpiavõitja ja eksmaailma-
rekordimehe Dan O'Brieniga.
Kuulsusi seob peale alavaliku
ka geograafiline lähedus: nende
lapsepõlvkodud asusid Ore-
goni osariigis teineteisest 250
kilomeetri kaugusel ja mõlema
soontes voolab nii valge- kui ka
mustanahalise verd.

Publiku armastus

Eaton elab koos kihlatu ja tree-
ningukaaslase, Kanada seits-
mievõistleja Brianne Theiseniga
kümne minuti autosõidu kau-
gusel Eugene'i kergejõustiku-
staadionist Hayward Fieldist.
Kolmel päeval nädalas treenib
ta jooksu- ja hüppealasid, kol-
mel päeval parandab heitealade
tehnikat ja rassib jõusaalis. Ta
on tõuganud kuuli 14.74, heit-
nud ketast 47.36 ja
visanud oda 60.26.
Sportlasete algus-
es samuti jõuala-
dega hädas olnud
O'Brien jõudis
lõpuks tulemusteni
16.69, 52.71 ja 66.90.

„Ashton on kiire õppi-
ja ja tema treeninguheitel on läi-
nud palju paremaks, nüüd on
tal vaja muutuda enesekindla-
maks, et teha häid sooritusi ka
võistlustel,” lausub Marra, kes
peab kõige tähtsamaks vigas-
tustest hoidumist.

„Meie harjutuskava on
haruldane. Harva jookseb
Ashton treeningul täisjõuga,
pigem läbib ta lõike 80-pro-
tsendiliselt pingutades ja puh-
kab lõikude vahel vähe. Selline
lähenedamine aitab hoiduda
vigastustest,” selgitas treener.

„Hayward Fieldi pealtvaa-
tajad armastavad Ashtonit ja
Ashton armastab publikut,”
ütles Marra. „Nii et inimeste
suur toetus aitas teda [maail-
marekordi püstitamisel] palju.”

8. ja 9. augustil saab emot-
sionaalsele, avatud ja sõbraliku
olekuga kümnevõistlusetahele
kaasa elada olümpiaareenil. ●

1

2

Foto: AFP/Scanpix

ISIKLIKUKU

Ashton Eaton

USA kümnevõistleja

●● **Sündinud** 21. jaanuaril 1988

Saavutused:

●● **10-võistluse MR** 9039 (2012)

●● **7-võistluse MR-d** 6645 (2012), 6568 (2011), 6499 (2010)

●● **2009 MM-i hõbe**

●● **2011 sise-MM-i kuld**

10-võistluse üksikalade rekordid (sulgudes MR-t tehes):

●● **100 m** 10,21, **kaugus** 8.23, **kuul** 14.74 (14.20), **kõrgus** 2.11 (2.03), **400 m** 45.68 (46.70), **110 m tj** 13.35 (13.70), **ketas** 47.36 (42.81), **teivas** 5.30, **oda** 60.26 (58.87), **1500 m** 4.14,48.

Areng kümnevõistluses:

●● **2007** – 7155 (juunioride vahenditega)

●● **2008** – 8122

●● **2009** – 8091

●● **2010** – 8457

●● **2011** – 8729.

MIDA EATON ARVAB?

Lapsepõlvest

●● Kui Ashton oli kaheaastane, jäi ta üksi ema Roslyn Eatoni kasva-
tada ja nad kolisid vanavanemate
juurde. Poisi eeskujuks oli Ameer-
ika jalgpalli mänginud vanaisa
James Eaton. Oma bioloogilise
isa Terrance Wilsoni ja tema kol-
me pojaga saab Ashton hästi läbi.

Maailmarekordist

●● „Ma ei taha hoobelda, aga tun-
nen, et ma ei ole teinud maksimu-
mi. Ma pole karjääri lõpus, olen
alles selle alguses.”

Motivatsioonist

●● „Soov olla parim tuleb minu
sisimast. Tahan end võrrelda kõi-
gi nendega, kes on sel alal võistel-
nud. Võistlusharast saadab mind
ka siis, kui sõidan autoga, mängin
videomänge või kui keegi küsib:
„Kas sa suudad palli jalge vahelt
läbi viies ja täispööret tehes pealt
korvi panna?””

Võitlusvaimust

●● Eatonil on taekwondo's must
vöö. „Pidin tegema asju, milleks
ma polnud enda arvates võime-
line. Lõime kive ja laudu puruks.
See aitas mind kergejõustikus,
kui õppisin tõkkejooksu ja teivas-
hüpet.”

Ebasobivast spordialast

●● Eaton ei suuda korraga ujuda
üle 200 meetri. „Ma muutun vees
jäigaks. Mu säärelihased lähevad
krampi. Joostes oskan lõdvestuda,
aga ujumine on minu jaoks nagu
lõvedega võitlemine.”

Võimete piirist

●● „Võimatu on olla igal alal täius-
lik, aga tahan kogu aeg paremaks
saada. Mitte keha, vaid aju ütleb,
kus võib olla piir.”

ARVUD

	Tipp- summa	Isiklike rekordite summa
Ashton Eaton	9039	9341
Roman Šebrle	9026	9314
Dan O'Brien	8891	9470
Erki Nool	8815	9168

**-1- Ashton Eatoni teivashüppe
isiklik rekord on 4.30.**

**-2- Treener Harry Marra ja
Ashton Eatoni koostöö on
viinud maailmarekordini.**

JÄÄAEG 4

www.iceagemovie.com

Saal 1 3D	eesti keeles!	12:45	15:20	18:10
Saal 2 3D	vene keeles!	11:20	13:50	16:25
Saal 5 3D	vene keeles!			18:20
Saal 5 3D	inglise keeles! ära tõketa!			20:50
Saal 7 3D	eesti keeles!	11:40	16:45	
Saal 7 3D	vene keeles!			14:15
A.Le Coq Sviit 3D	eesti keeles!	13:30 (L-P)		

IMELINE ÄMBLIKMEES 3D

Saal 1 3D		20:45
Saal 2 3D		19:00 22:15
Saal 5 3D		11:55 15:10
A.Le Coq Sviit 3D		15:50 (L-P) 18:45 21:40

MADAGASKAR 3

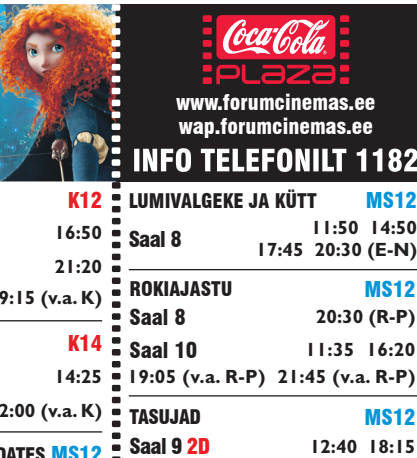
EUROOPA TAGAOTSITUIMAD

Saal 6 3D	eesti k.l!	13:55	16:30
Saal 6 3D	vene k.l!	11:30	18:55

1+1 Intouchables

Saal 3		12:00 19:30 21:55
--------	--	-------------------

PROMETHEUS

Saal 3 3D	16:50
Saal 6 3D	21:20
Saal 7 3D	19:15 (v.a. K)

SUPER-MIKE

Saal 3	14:25
Saal 7	22:00 (v.a. K)

MIDA OODATA LAST OODATES

Saal 4	14:45 17:25
--------	-------------

PÖRGULIKUD PULMAD

Saal 4	12:35 19:55 22:05
--------	-------------------

MET SUVEHOOAEG 2012: HOFFMANNI LOOD

Saal 7	20:00 (ainult K)
--------	------------------

www.forumcinemas.ee
wap.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

LUMIVALGE JA KÜTT

Saal 8	11:50 14:50
	17:45 20:30 (E-N)

ROKIJASTU

Saal 8	20:30 (R-P)
Saal 10	11:35 16:20
	19:05 (v.a. R-P) 21:45 (v.a. R-P)

TASUJAD

Saal 9 2D	12:40 18:15
-----------	-------------

ÕÕ VARJUD

Saal 9	15:45 21:20
--------	-------------

DIKTAATOR

Saal 10	14:20
---------	-------

HELLINASTUSED!

Saal 10	19:00 (R-P)
	21:30 (R-P)

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,00€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 4,50€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 6,50€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 5,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väarikad kinohommikud

Nädalalõpp Prantsuse moodi

Iga 5. seanss TASUTA!

11:00

ONUPOJAD

DANIEL SANCHEZ AREVALO KÖMOODIA

13:15 15:15 21:20

Naised

Juliette Binoche, André Dussollier, Joanna Kulig

17:15 19:20

17.07

Multikasuvi: Suvi ja sõbrad	11:00
Väarikad kinohommikud: Nädalalõpp Prantsuse moodi	11:00
Multikasuvi: Suvi maal ja linnas	12:00
Onupojad	13:15 15:15 21:20
Väike Nicolas- eesti keeles	13:20

Teiste elud	15:10
Naised	17:15 19:20
2 päeva New Yorgis	17:40 21:30
Suvine veinikino: Minu nädal Marilyniga	19:30

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO »SÕPRUS«

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

Naised

Juliette Binoche, André Dussollier, Joanna Kulig

16:30 18:30

17.07

Naised	16:30 18:30
Hoorade hiilgus	20:30

17.07

Naised	16:30 18:30
Hoorade hiilgus	20:30

17.07

Naised	16:30 18:30
Hoorade hiilgus	20:30

17.07

Naised	16:30 18:30
Hoorade hiilgus	20:30

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprusee

www.kinosoprusee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

Katusekino suurim sõber

KATUSE KINO

Katusekino sõber

VIRU KESKUSE KATUSETERRASSIL

TÄNA

KINOKLASSIKA

The Last Emperor

Bernardo Bertolucci

Retrospective 1987/160min

HOMME

KINOKLASSIKA

The Sheltering Sky

Bernardo Bertolucci

Retrospective 1990/138min

PILETID EELMÜÜGIST: Piletilevist või katusekino.ee

Osta pilet eelmüügist vihmakindlatele soojendusega terrassidele.

KOHAPEAL: pool saalist tuleb müüki alati enne seanssi Katusekinos.

Seansside algus orienteeruvalt kell 23.00.

KATUSEKINO.EE

Avatud E-R 12-02, L-P 17-02

Meediapartnerid: **Eesti Ekspress**, **Eesti Päevaleht**, **UHO**

Partner: **viru**, **pöff**

Esimene täispikk mängufilm tüübilt, kelle lapsuke on **family guy**

mark wahlberg mila kunis
seth macfarlane

ted

kinodes 20. juulist

www.tedisreal.com

K14

Sarja "Areeni Bestseller" 5. raamat

IRÈNE NÉMIROVSKY PRANTSUSE SÜIT

432 lk, kk

Juudi päritolu prantsuse kirjandusklassiku Irène Némirovsky „Prantsuse süit“ on üks esimesi ilukirjanduslikke teoseid Teisest maailmasõjast. Esimest korda alles 2004. aastal trükitis ilmunud romaan jutustab tõetruult Prantsusmaa lüüasaamisest ja eelkõige selle mõjust prantslaste eludele.

Saadaval raamatupoodides. Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

areeni bestseller

Kuulutuste tellimine!

kuulutus.epl.ee

Eesti Päevaleht

ooper raekojas

Kontserdid Tallinna raekojas

17. juuli kell 20
Kadri Kipper (koloratuursopran, RO Estonia)
Rauno Elp (bariton, RO Estonia)
Tarmo Eespere (klaver, RO Estonia)
Donizetti, Rossini, Offenbach, Delibes, Verdi

20. juuli kell 20
Galakontsert
Monika-Evelin Liiv (metsosopran, Eesti/Soomes)
Heli Veskus (sopran, RO Estonia)
Priit Volmer (bass, RO Estonia)
Mart Madiste (tenor, RO Estonia)
Tarmo Eespere (klaver, RO Estonia)
Mozart, Gounod, Bizet, Puccini

Piletid müügil Piletimaailmas, Piletilevis, Tallinna Turismiinfo Keskuses ja 1 tund enne kontserdi algust kohapeal.

Ost

• **Ostan sõiduauto, pakkuda võib kõike, ka romusid ja vene autosid või kaubikut.** Tel 5629 8239.

Müük

• **Otsime uusi kliente ja võibolla vahetame välja mõned vanad.** Müüme kasutatud kodumasinaid, pakettaknaid, profi-, mööblit jne. Tähetorni 21-i Tall. E-R 10-17 APUNEKS OÜ

• **Saetud, lõhutud küttepuid: lepp, kask, sanglepp, saar, kuusk ja segapuud koos transpordiga.** Tel 672 5338, mob 525 9433 Votikmetsa OÜ

Laen

• **Laen kinnisvara tagatisel. ASA&O LaenuGrupp.** Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenud.ee Tutvu tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

• **Trimo Investments – laenu tagatisega ja ilma.** Tegemist on finantsteenuse reklaamiga. Tutvu tingimustega, konsulteer, tasuta tel 800 2424. Krediidikulukuse määra näide: 5000€/60 kuud -47%.

Teenus

• **Õmblusmasinate remont,** tel 656 6063, 551 6633, Rosmann.

• **KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727** 24 h, h 1,09€/min www.ennustus.ee

• **NÕUANDELIIN tel 900 5020.** Kui elumure vaevab ja vajad hingeabi, anna soovitusi. Vastame eraelu, töö ja tervise küsimustele. Kõne hind 0,97€/min.

Tervis

• **Parapsühholoog Ž. Stepanjan** Abi alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekäululise, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 585 88910.

• **Täielik lõõgastus daamidele ja härradele Taimaalt pärit originaalse taianast massööri abil.** Tel 660 0101 www.thaianamassage.com

//// Eesti Kontsert

SAAREMAA OOPERIPÄEVAD
16.–23. juuli

E 16. juuli kell 19
Kuressaare Laurentiuse kirik
T 17. juuli kell 19 Kaarma kirik
Monica Groop
(metsosopran, Soome)
Tallinna Kammerorkester
Dirigent Juha Kangas (Soomes)

T 17. juuli kell 20
Kuressaare lossi ooperimaja
MUSSORGSKI „BORISS GODUNOV”
Moskva Ooperiteater Helikon

Info tel Tallinnas 614 7760, Tartus 737 7537,
Pärnus 445 5800, Jõhvis 33 42 000, www.concert.ee

TALLINNA LINNATEATER

Tõde ja õigus. Teine osa
10., 11., 13., 14., 24., 25. augustil 18.00

Homme näeme
22., 23. augustil 19.00

Keti lõpp
4., 5. septembril 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate rajete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust.
Pakkuda võib lageraidest
harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid
müük, tellimine: tel 600 5323

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Raieõiguste ja metsakinnistute ost.
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee
www.renlog.ee

RAAMAT ANGRY BIRDSI FÄNNIDELE

ANGRY BIRDS
RAHADE PÕRSASTE MUNATOITUD

Ajatust klassikast uskumatu ulmeni – raamatus pakutavad ülisalajased muna-toitude retseptid kõitavad nii kõhtu kui mõtteid!

Saadaval raamatupoodides. Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või klienditugi@lehed.ee

Eesti Päevaleht

Südamlik kaastunne Kairele
lastega
ema ja vanaema

LUULE ÜKSIKU

kaotuse puhul
Eevi lastega

Südamlik kaastunne
Tarmo Süldile
kalli

ISA

kaotuse puhul
Töökaaslased Metos ASst

Südamlik kaastunne
Merikesele
kalli abikaasa

TIIT SIIDOJA

surma puhul
Piret, Helle, Uljas, Margus

On lahkunud
meie kallis
isa, vanaisa ja vanavanaisa

ENDEL HINNO

15.07.1920 – 13.07.2012
Leinab Ants perega

Ärasaamine
20. juulil kl 13.30
Pärnamäe Krematooriumi
kabelis

On lahkunud
meie armas ema
kunstnik

HELGA VIILUP

10.05.1921 – 14.07.2012
Leinavad pojad peredega

Ärasaamine
21. juulil kl 12
Pärnamäe Krematooriumis

Vabariigi Presidendi Kantslei
mälestab leinas
Valgetähe medaliklassi
teenetemärgi kavaleri

VIKKI PENNONENI

ja avaldab
südamlikku kaastunnet
lahkunu omastele

Kurbusega teatame oma
kalli ema

MARE GÜNNINENI

31.05.1949 – 06.07.2012
surmast
Urnitallitus toimub
Maardu krematooriumis
24. juulil kl 11
Mulda sängitamine Simunas
kell 17
Liina, Merja ja Marta

Täname südamest kõiki, kes

MATI JAANRE

mälestust kalliks pidasid,
aitasid leevendada meie leina
ning tema kalmu rohkete lillede
ja pärgadega kaunistasid

Omaksed

Teatame sügava kurbusega,
et on lahkunud
meie kallis
abikaasa, ema,
vanaema ja vanavanaema

ENDLA PAJUS

28.6.1936 – 15.7.2012
Leinavad
abikaasa ja pojad peredega
Ärasaamine
19. juulil kl 15
Jüri kirikus

Virkko Lepassalu ja Ilmar Palli

WABARIIGI VIIMASED SÕDURID

LUGUSID JA MÄLESTUSI METSAVENDADEST

Metsavendade traagiline heitlus vabaduse eest on Eesti uuea ajaloo mehine peatükk. Tagantjärele vaadates on sageli raske vahet teha, kas see oli rohkem võitlus isikliku või oma maa ja rahva vabaduse eest, kuid lõpuks on neid ju võimatu lahutada. See oli meie võitlus, mida ei saa meilt keegi ära võtta.

Mart Laar
ajaloolane

Maalehe Raamat

WABARIIGI VIIMASED SÕDURID
VIRKKO LEPASSALU

Tellimiseks helista telefonil 680 4444 või saada e-kiri klienditugi@lehed.ee

Mälestame
kallist kooliõde

ENDLA PAJUST

(Peetrisoo)
28.06.1936 – 15.07.2012
Sügav kaastunne omastele
GAG 1955. a. lend

Tuul puude ladvus tasa kiigub,
me vaikselt leinas
langetame pea...

TÕNIS KILVITS

Siiras kaastunne
Signele ja Olavi perele
Vend Jüri perega

Lahkus
kallis isa ja vanaisa

AUGUST SÜLD

05.08.1932 – 15.07.2012
Leinavad
pojad peredega
Ärasaamine
19. juulil kl 12
Metsakalmistu kabelis

TELEVISIOON

ETV

07.40 Väike maja preerias: Katk (USA 1975)

08.30 Meie inimesed: Tarmo (ETV 2011)

08.55 Gilmore'i tüdrukud, 4/22: Risti-ema pole jumal (Gilmore Girls, USA 2005)

09.35 Oru valitseja (Monarch of the Glen, Suurbritannia 2001)*

10.25 Uus-Guinea ekspeditsioon, 2/3 (Expedition New Guinea, Suurbritannia 2009)*

11.20 Ohtlik lend: Kasiino (ETV 2006)*

12.20 Surmaretk (Eesti 2008)

13.10 Võtmeke (Eesti Telefilm 1970)

13.40 Täär treenib triatloniks, 6/9 (ETV 2011)*

13.55 Wallander: Tulemüür (Inglise 2008)*

15.25 Väike maja preerias: Katk (USA 1975)*

16.15 Gilmore'i tüdrukud, 4/22: Risti-ema pole jumal (Gilmore Girls, USA 2005)*

17.00 Aktuaalne kaamera

17.10 Eesti mäng*

17.40 Südameasi: Sümpaatia saatana vastu (Heartbeat, Inglise 2002)

18.30 Aktuaalne kaamera

18.45 Reisisaade ehk, uhhuduur 3 (ETV 2011)

19.10 Oru valitseja (Monarch of the Glen, Inglise 2001)

20.05 Kirbutoru lood, 5/6

21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm. Sport.

21.30 Eesti mäng

22.00 Pearahakütid (Hodejegerne, Norra-Saksa 2011)

23.35 Südameasi: Sümpaatia saatana vastu (Heartbeat, Inglise 2002)*

00.25 Luuletus: Mehis Heinsaar. Suure suve surmaväljad (ETV 2010)

00.34 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 294/400

06.45 Ookeanitüdruku seiklused

07.10 Metsik hõbetäkk

07.35 Täitsa tavaline Andy

08.00 Suvereporter*

09.00 Ettevaatust inglisa*, 96/194

10.00 Talisman*, 16/100

11.00 Kodus ja võõrsil*, 5285

11.30 Eesti kõige-kõige*

12.00 Ameerika tippmodell 13*

13.00 Knight Rider: Tulesõõr

14.00 Pärapõrgu perekond: Elu ilma telekata

14.30 Südametukse, 208/255

15.30 Punased roosid, 295/400

16.30 Talisman, 17/100

17.30 Ettevaatust inglisa, 97/194

18.30 Kodus ja võõrsil, 5286

19.00 Eestlane ja venelane: Teeme ära

19.30 Heeringas Veenuse ölal

20.00 Galileo

21.00 Suvereporter

22.00 Krimi

22.30 Kriminaalne Venemaa: Verine õnn

23.05 Viimane skaut (The Last Boy Scout, USA 1991) R: Tony Scott. O: Damon Wayans, Chelsea Field, Bruce Willis. Põnevusmärul

01.05 Rannavolle – Premium 7 Grand Prix 2012: Viking Line Cup

01.35 Jahtunud jälg: Armas väike narr

02.20 Knight Rider*: Tulesõõr

03.10 Heeringas Veenuse ölal*

03.35 Suvereporter*

04.25 Unelmatelaev – Mehiko* (Das Traumschiff – Mexiko, Saksamaa 2001)

TV3

06.15 Bakugan

06.40 Pop Pixie

06.55 Pop Pixie

07.10 Bakugan*

07.30 Simpsonid 8, 9: Meie Homeri salapärane reis

07.55 Kirglik süda, 78*

08.50 Selline on elu!: Olen 4-aastane ja hoolitsen oma ema eest*

09.50 Elu keset linna, 11*

10.20 Vaprad ja ilusad, 6262*

10.45 Top Shop

11.10 Simpsonid 8, 9: Meie Homeri salapärane reis*

11.40 Öhtusöökö viiele: parimad palad

12.10 Seaduse nimel 2, 7: ID

13.05 CSI Miami 9, 5: Unetu Miamis*

14.00 Kättemaksukontor 3, 9: Illusioon 1*

15.00 Vaprad ja ilusad, 6263

15.25 Selline on elu!: Te armastate oma tööd rohkem kui mind

16.25 Kirglik süda, 79

17.25 Selgeltnägijate tuleproov 4, 2*

18.30 Elu keset linna, 12

19.00 Seitsmesed suvesadamas

19.30 Kättemaksukontor 3, 10: Illusioon 2

20.30 Selgeltnägijate tuleproov 4, 3

21.30 Dr House 7, 23: Liigume edasi

22.30 KINO3: Alien vs. Predator – viimane kokkupõrge (Alien Vs Predator, USA-Kanada-Saksa-Tšehhi-Inglise 2004)

00.20 CSI kriminalistid 11, 1: Lööklained

01.18 TV3play.ee uudised

01.20 Elu aegne 2, 14: Peeglikera

02.15 Elu veinimõisas

03.20 Seitsmesed suvesadamas

03.45 Kalevi naised, 17

04.15 Öhtusöökö viiele

05.00 Seitsmesed suvesadamas

05.25 Selline on elu!: Te armastate oma tööd rohkem kui mind*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

07.30 Muumioru lood* **07.55** Väike Nicolas* **08.10** Aisopose teater* **08.20** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused* **08.35** Minu lemmikloom: Siga (Eesti 2011)* **08.45** Loodusark (Eesti 2012) **09.25** Muutuste arhitektid: Heategevuse ja kapitalismi uskumatu liit (Kanada/Prantsuse 2009)* **10.16** ERR-i uudised **17.30** Asja mõte, 5/9 (ETV 2009)* **18.00** LE. Kikerikii: Anna-Liisa ärasõit (ETV 1982) **18.30** Väike Nicolas **18.40** Pritsimees Saamuel **18.50** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **19.05** Lammass Shaun **19.10** Kuulsad muinaslood **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vn) **19.45** Soome edulood. Kone (Jättiläisten synty: Kone, Soome 2008) **20.35** Eesti lood: Doktor Kloun (Eesti 2008) **21.05** Mälestusi suvest (Eesti Telefilm 1984) **21.30** Loodusteaduste ajalugu, 4/6 (Inglise 2010) **22.20** Eesti TOP 7 **22.55** Kitsas king (ETV 1986) **23.25** Nota bene! Teatriluulud, 6/12 (ETV 2000) **00.10** ETV live: Ro:Toró (ETV 2010) **01.09** ERR-i uudised

Kanal 11

06.05 Armastus või raha, 57 **06.55** Heart-

land*:

Eluring **07.45** Südametukse, 207 **08.40** Doktor Oz* **09.35** Doktor Oz **10.30** Oprah* **11.25** Briti tippmodell* **12.20** Top Shop **12.35** Aiadetektiivid*: Nähtamatu ussike **13.30** Aiadetektiivid*: Kiibitsejad **14.30** Tee õnnele, 313 **15.25** Tee õnnele, 314 **16.20** Heartland: Ime **17.15** Oprah **18.15** Doktor Oz **19.10** Saladused **20.00** Briti tippmodell **21.00** Kilodeletuld! **22.00** Saatustlik veetlus: Kahetsuseta **23.00** Seksi õppetunnid **00.00** Suvereporter **00.50** Fort Boyard **01.40** Saladused* **02.15** Heartland*: Ime **03.00** Doktor Oz* **03.45** Doktor Oz* **04.30** Fort Boyard* **05.20** Suvereporter*

TV6

06.00 Hommikuraadio **09.00** Seitsmesed suvesadamas **09.30** Elu keset linna 1, 28* **10.00** Malaisia , 12 **11.00** Elektra (USA 2005) **13.10** Top Shop **13.30** Elu keset linna 1, 29 **14.00** Farscape – kosmoses kaotsis 2, 33 **15.00** Malaisia , 12* **16.00** Rendiisa , 1. Esimene osa **16.30** NCIS kriminalistid 6, 133* **17.30** NCIS: Kriminalistid 3, 52 **18.30** Simpsonid 16, 16* **19.00** Futurama 3, 13 **19.30** Perepea 2, 28 **19.55** Seks ja linn 6, 83 **20.30**

Simpsonid 16, 17

21.00 KINOÕHTU: Doom – elav põrgu (2005) **23.00** Paljalt naljakas **23.30** Rikaste valud 1, 12 **00.25** Futurama 3, 13* **00.55** Salatoimikud 4, 85 **01.45** Paljalt naljakas **02.10** Hommikuraadio **05.00** Elu keset linna 1, 29* **05.25** Seitsmesed suvesadamas **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12

07.00 Suvereporter **07.55** Kahevõitlus* **08.25** Tuviokesed* **08.50** Kaks kanget – Eesti rekordid* **09.15** Rannavalve* **10.05** Jutu-tuba **12.25** Z-rühm*, 6 **13.10** Diversant – sõja lõpp* **14.00** Kriminaalne Venemaa*: Zombi, 1 **14.30** Kriminaalne Venemaa*: Zombi, 2 **15.00** Rannavalve **15.50** MacGyver* **16.40** Walker – Texase korralvalvur* **17.30** Maa-ilma kõige hämmastavamad videod* **18.20** MacGyver **19.10** Walker – Texase korralvalvur **20.00** Kahevõitlus **20.30** Rannavolle – Premium 7 Grand Prix 2012: Viking Line Cup **21.00** Vangla, 11 **21.30** Vangla, 12 **22.00** Operatsioon: Eagle One (The Hunt for Eagle One, USA 2006) **23.30** Kliitähed **00.00** Tuvi-kesed **00.30** Maailma kõige hämmastavamad videod **01.20** Night Chat **05.00** Postimees.ee

HOROSKOOP

JÄÄR Kui oled end siiani tagasi hoidnud, siis nüüd võivad maha-surutud pinged välja lüüa. Ole ettevaatlik liikluses ja ohtlike seadmetega.

SÕNN Paljud suhted võivad olla tasakaalust väljas. Keegi võib olla lausa pealetükkiv, mõni teine jälle mängida pimesikku. Aktuaalne võib olla ka armukadedus.

KAKSIKUD Sinu ja teiste vahel voogab palju emotsioone. Päev sobib muudatuste tegemiseks. Raske pingutus ega ohtlik töö pole soovitatav – traumade oht.

VÄHK Õhk võib olla pingetest paks. Oled ka ise selles süüdi, sest oled liiga enesekesne. Mõni inime-ne võib sulle nüüd suuremaid nõudmisi esitada.

LÕVI Mõni olukord võib võtta täiesti ettenägematuid pöördeid. Seega ei maksa teha kindlaid plaane – kõik muutub veel viimasel hetkel.

NEITSI Käes on loovad hetked, mil näed sügavale asjade sisusse. Su sisemine silm suudab läbi tungida ka raskeimast probleemist. Suhted grupis või meeskonnas võivad aga kaasa tuua konflikte.

KAALUD Oled häälestatud üsna auahnelt ja ambitsioonikalt. Konkurendi areenilt väljatõrjumine tundub olevat eesmärk omaette.

SKORPION Mõnda asja on sul praegu raske ette näha. Hoidu laenudest ja võlgadest. Liigne vaimne töö väsitab – seega on vaja mõõdukat füüsilist tegevust.

AMBUR Täpsus võib praegu olla sinu nõrk külg. Igasugune süsteem ja reeglid tunduvad su vabadust ahistavat. Suurt täpsust nõudva töö puhul lähed pingesse.

KALJUKITS Endast ja teistest lugu-pidamine võivad olla need märk-sõnad, mis su tegemisi praegu mõjutavad. Päev soosib ka vaimse ja füüsilise töö ühendamist.

VEEVALAJA Tööpäevana kas raske või väga efektiivne päev – kusjuures üks ei välista teist. Kol-leegidega võib pingeid ette tulla. Söö piisavalt ja maga end välja.

KALAD Õhus on elektrit. Soovitus: loobu piksevarda rollist! Ole endas kindel, mis ei pea aga tähendama paindumatust ja jäikust.

ILM

Teisipäev +16...+20
Edela- ja läänetuul 3–9 m/s

Kolmapäev +16...+20
Edela- ja läänetuul 3–8 m/s

Neljapäev +16...+20
Edela- ja läänetuul 3–10 m/s

Reede +16...+19
Muutliku suunaga tuul 1–7 m/s

RISTSÕNA											
	NORTH-EAST SIRISTAJA PUTUKAS	RATSA- VÄELANE ...ÜTLEV (obessiv)	MEHENIMI AASIA RIIK	USA KOSMOSE- APARAAT PEEN KARV	VANUS (Inglise k.) KARUSMARI	VÄIKE TÕD- RUK, PLIKA USTAV	...KÄSI (kämml)	... GRENZSTEIN	... SINNA		
KALA											
MÄESTIK AAFRIKAS											
NUKRA- MEELNE LUULETUS											
KAKS-											
AJASEADE											
LIFTIPOISS											
PUHASTUS- VEDELIK											
LINN											
INE											
RELIGIOON											
PÜHAKODA											
AED											
... CAPONE											
AUASTE											
WOLFGANG ... MOZART											
KEEMIA INSTITUUT											
DANIEL											
RAHUTUS, ÄREVUS											

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODIID

•• Eakas professor kaebab arstile, et ei kuule parema kõrvaga midagi. Arst alustab ülevaataust ja tõmbab kõrvast spetsiaalsete instrumen-tidega peagi välja raviküünla. Hämmastunult näitab ta seda patsiendile.

„Suur tänu teile, doktor!” ütleb professor. „Nüüd ma tean, kust ma oma kuulmisaparaadi leian.”

•• Tuntud Eesti advokaadilt küsitakse.

„Teil on advokaadifirma. Miks tuleb teie põhisissetulek siis spordi-kaupade müügist?”

„Noh, võtame näiteks järgmise situatsiooni,” alustab advokaat.

„Minu juurde tuleb klient. Ta saatis oma äripartnerile kaupa, aga too ei taha maksta. Klient maksab mulle konsultatsiooni eest. Siis selle eest, et ma kohtu jaoks dokumendid vormistaksin. Kohus otsustab, et istung on poole aasta pärast. Võlg-nik istungile ei tule. Järgmine istung on aasta pärast. Selleks ajaks jõuab võlgnik juba pankrotti minna. Vaat sellised lood!”

„Aga mis need spordikaubad siia puutuvad?”

„Selles mõttes, et kliendil on palju lihtsam kohe pärast konsultat-siooni mult pesapallikurikas osta!”

Pauer

KRISTIAN PAUR

Nemi

LISE MYHRE

SUDOKU

Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

	6			1	2		
	2	3		6			8
	9		7	8			2
4				1			9
7			6		4		5
9			8			4	2
	1	3					6

Sudoku reeglid

•• Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda vaid ühel korral.

Eelmise mängu lahendus:

1	8	4	9	5	3	7	2	6
7	9	6	2	8	4	5	1	3
3	5	2	6	7	1	8	4	9
5	1	7	8	3	6	2	9	4
9	2	3	4	1	7	6	5	8
4	6	8	5	2	9	3	7	1
2	3	9	7	4	8	1	6	5
8	4	5	1	6	2	9	3	7
6	7	1	3	9	5	4	8	2

Sudoku EPL-i veebiväljaandes

Mängi: www.epl.ee/sudoku

Fotod: Siim Lövi

Aed

Urmas Laansoo
Tallinna botaanikaad

LÜHIDALT

Vapper kauge külaline miisusaba

Viimastel aastatel on hakatud meil kasvatama hoopis uusi ja seni vähe tuntud taimi. Üks vapper kauge külaline on Lääne-Austraalia põuastelt aladelt pärit miisusaba (*Ptilotus*). Peaegu kõik miisusaba perekonna 90 liiki kasvavad Austraalia põuastel aladel. Vaid ühe liigi kodumaa on Malaisias. Teistes keeltes kutsutakse neid ka lambasabaks ja mulla-mullaks.

Miisusaba on rebasheinaliste (*Amarantaceae*) sugukonna taim – lähimad sugulased on mätashari, rebashein, kõlupea, kera-rebashein, verilehik ja vähipõõsas. Eestis kasvatatakse suvetaimena harilikku miisusaba (*P. manglesii*) ja roosat miisusaba (*P. exaltatus*). Looduses on miisusabad põõsad või mitmeaastased rohttaimed.

Roosa miisusaba kasvab Austraalias kuni pooleteise meetri kõrguseks põõsaks. Taime kõrgus sõltub sademetest ja pinnase viljakusest. Kuivemal ja toitainevaesemal pinnasel võib taim olla vaid mõne sentimeetri kõrgune. Miisusaba on vastupidav põuale ja kuumusele ning ei vaja rammusat mulda.

Kõige paremini kasvab miisusaba päikesele avatud kohas. Peenras kasvab ta kuni 40 sentimeetri kõrguseks tugevate vartega taimeks. Miisusaba hea omadus on vastupidavus vihmadele. Vaatamata kõrbelisele päritolule talub miisusaba sadusid ja niiskust avamaal hästi. Taime kõige parem omadus on aga pikk õitsemisaeg. Koonukujulisi toredaid õisikuid puhkeb kuni esimeste külmadeni.

Päikselised suvelilled

Suvelilli võib teisiti nimetada suvikuteks. Need on enamasti dekoratiivsete õite ja rikkaliku õitsemisega taimed. Suvikud on pärit maailma eri paigust, troopilistelt ja subtroopilistelt aladelt, vahel ka parasvöötme soojematest piirkondadest.

Paljud suvikud on kodumaal looduses kasvades mitmeaastased taimed või isegi puud, nagu riitsinus. Meil Eestis lõunamaa taimed karmi talve tõttu ei talvitu ja neid saab kasvatada ainult külmavabal aastaajal.

Mehhiko ja Lõuna-Ameerika suvikud on väga külmakartlikud. Kevadised hiliskülmad või esimesed hallad sügisel kahjustavad neid kergesti. Selliste külmatundlike taimede hulka kuuluvad näiteks peiulilid, pruudisõled, daaliad, titoniad ja päsmaslilled. Märksa vapramad ilmastiku muutlikkuse suhtes on Lõuna-Aafrikast ja Austraaliast pärit taimed nagu gasaaniad, õlelilled, padipõõsad ja miisusabad. Põhja-Ameerika preeriaaladelt on pärit harilik päevalill.

Vähenõudlik kalevikepp

Vähetuntud suvik Põhja-Ameerika edelaosast on kalevikepp (*Gaura lindheimeri*) pajuliliseliste (*Onagraceae*) sugukonnast. Tänu pikale õitsemisajale, õrnale välislaadile ja vähenõudlikkusele on seda taimet aina sagedamini kasvatama hakatud. Kalevikepi erinevatel sortidel

on valged, roosad, punased või purpursed õied. Ka taime kõrgus ja tihedus on sorditi erinev. Kuigi kalevikeppi kasvatatakse enamasti just suvetaimena, võib ta meil avamaal talvituda ning elada samas paigas mitu aastat. Seepärast ei maksa kalevikeppi hilissügisel üles kaevata, vaid oodata kevadeni ja vajadusel uude kohta istutada.

Uudne suvetaim on troopilisest ja subtroopilisest Ameerikast pärit õhuline piimalill (*Euphorbia hypericifolia*). Teda on Eestis veel vähe kasvatatud, kuid taim on vapper, vastupidav vihmadele ja vähenõudlik kasvukoha suhtes. Oluline on

- 1- Kalevikepp
- 2- Roosa miisusaba „Joey”
- 3- Paruktarn
- 4- Õhuline piimalill
- 5- Padipõõsas
- 6- Hall salvei
- „Farina Silver Blue”
- 7- Hall salvei „Victoria”

teada, et õhuline piimalill on mürgise mahlaga taim ning peaks seetõttu olema lastele ja koduloomadele ligipääsmatus kohas. Ameerikas on õhuline piimalill üheaastane taim või mitmeaastane väike põõsas, kuid Eestis ta avamaal ei talvitu.

Hall salvei (*Salvia farinacea*) on pärit USA-st Teksase ja New Mexico osariigist ning Mehhikost. Meil kasvatatakse halli salveid üheaastase taimena, kuid looduses on ta püsik. Tema õievärv on valge, hele- või tumesinine. Looduses tolmeldavad salveiõisi peale kimalaste ja mesilaste ka liblikad ja koolibrid. Hall salvei on vastupidav, vähenõudlik ja pikaegne õitseja. Paremini kasvab hall salvei päikselistes kerge mullaga peenras.

Suvetaimena võib kasvatada ka õhulise välislaadiga Uus-Meremaalt pärit paruktarna (*Carex comans*). Tarna õied on väikesed ja tagasihoidlikud, kuid lehestik omapärane. Paruktarn võib avamaal talvituda, kuid pakaselisemal või niiskemal talvel ta hukkub.

Austraalia rannikualadelt pärit padipõõsa (*Leucophyta brownii*) eriline omadus on hõbedane kohevus. Sarnaselt paljude teiste Austraalia taimedega lõpeb padipõõsa elu meie tingimustes talve saabumisega. ●

Suvelilled on enamasti dekoratiivsete õite ja rikkaliku õitsemisega taimed.

LEHT + DVD

●●● Eesti Päevaleht

© Kõik Eesti Päevalehes avaldatud artiklid, fotod ja illustratsioonid on autoriõigusega kaitstud teosed, mille kasutuse reeglid on sätestatud autoriõiguse seaduses. Rõhutame, et nende reprodutseerimine ja levitamine ilma AS-i Eesti Ajalehed kirjaliku nõusolekuta on keelatud. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. / Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. / Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee, või tel 646 3363

Peatoimetaja: Urmo Soonvald, 680 4400

Toimetus: Narva mnt 13, 10151 Tallinn, 680 4400, faks 680 4401, e-post mail@epl.ee Eestis uudised 680 4400, kohalikud uudised 322 3487, välisuudised 680 4455, Ärileht 680 4400, arvamus 680 4450, kultuur 680 4470, sport 680 4490. Tellimine 680 4444, tellimine välismaale KE Ajakirjanduse OÜ 641 1753, reklaam 680 4500. EPL Online www.epl.ee Väljaandja: AS Eesti Ajalehed, rg-kood 10004521

LEHT

